

SIIVET VIEVÄT, JUURET SUOMESSA

Suomi-Seura ulkosuomalaisnuorten
palvelujen tarjoajana

ARVOLA OUTI
TURUN YLIOPISTO

SISÄLTÖ

ESIPUHE

1. JOHDANTO

Selvitystyon taustaa
Suomi-Seura siltana Suomeen
Ulko-suomalaiset liikkeellä

2. SELVITYKSEN TOTEUTUS

Selvitystyon tavoite
Aineistonkeruumenetelmät
Aineiston analyysi ja eettiset kysymykset
Selvitykseen osallistuneet

3. TULOKSET

Kyselytulokset
Haastattelutulokset

4. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

LÄHTEET
LIITTEET

TIIVISTELMÄ

ARVOLA, OUTI:

SIIVET VIEVÄT, JUURET SUOMESSA
– SUOMI-SEURA ULKOSUOMALAISNUORTEN PALVELUJEN TARJOAJANA

SUOMI-SEURA RY:N TILAAMAN, ulkosuomalaisten nuorten palvelutarpeita kartoittavan selvityksen tavoitteena oli kerätä tietoa ulkosuomalaisten nuorten (18–29-vuotiaiden) toiveista ja palvelutarpeista Suomea ja erityisesti Suomi-Seuraa kohtaan. Tulokset palvelevat Suomi-Seuran toiminnan kehittämistyötä ja ulkosuomalaisnuorten ohjelman laatimista ulkosuomalaisparlamentille. Samalla selkeytetään Suomi-Seuran roolia nuorisovaltuuston järjestönä.

Aineistonkeruun menetelminä käytettiin ulkosuomalaisnuorille laadittua Webropol-kyselyä (N=611) ja sitä täydennettiin kyselyyn vastanneiden nuorten teema-haastatteluin (N=18). Kyselyllä tavoitettiin eri aikoja ulkomailla asuneita nuoria: alle vuoden muualla kuin Suomessa asuneita, yhdestä neljään vuotta muualla kuin Suomessa asuneita, yli viisi vuotta muualla asuneita ja koko ikänsä muualla kuin Suomessa asuneita. Lähes puolet vastaajista (47 %) oli nuoria, jotka olivat muuttaneet Suomesta ulkomaille alle viisi vuotta sitten pääosin opintojen, työn ja uusien kokemusten perässä. Kyselyllä tavoitettiin Suomi-Seuralle uusi kohderyhmä. Ulkosuomalaisnuorten vastauksissa kuvastuivat liikkuvuus paikasta toiseen ja globaali kansalaisuus. Vastauksissa korostui enemmistön osalta tiivis yhteys Suomeen.

Selvityksen perusteella nuoret tunsivat Suomi-Seuran toimintaa ja palveluja entuudestaan hyvin vähän. Keskeistä onkin lisätä nuorten tietoisuutta järjestötoiminnan palveluista ja hyödyistä. Eniten ohjausta toivottiin työnsaantiin, opiskeluun, muuttoon ja sosiaalietuuksiin liittyviin tiedollisiin palveluihin. Etäohjaus osoittautui tärkeimmäksi palvelumuodoksi: henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus sosiaalisen median eri kanavien kautta, selkeä verkkosivusto ja tarvittaessa tapaamiset. Eniten toivottiin yhteisen foorumin luomista ulkosuomalaisnuorten välille. Nuorten käytännönläheiset esimerkit, matalan kynnyksen tapaamiset ja vertaistuen merkitys näyttäytyivät vastauksissa vahvasti.

Ulkosuomalaisnuorten järjestötoiminnan kehittämisessä olisikin keskeistä nuorten omien tarpeiden näkyvämpi esilletulo, nuorten keskinäinen yhdistäminen, vertaistuen hyödyntäminen ammattilaisohjauksessa sekä sosiaalisen median monipuolinen käyttö. Nuorten osallisuutta tulee lisätä eri foorumeilla, kuten Suomi-Seura ry:n ja ulkosuomalaisparlamentin eri päätöksenteko- ja toimintamuodoissa. Laajempi yhteiskunnallinen tarve ulkosuomalaisnuorten näkyvyydelle Suomessa tulisi nuorten mielestä mahdollistaa tekemällä heidän arkeaan tunnetuksi sekä kiinnittämällä huomiota etenkin koulutuksen ja työelämän tasa-arvoisuuteen. Huomioimalla nuorten integroitumista Suomeen lisätään ulkosuomalaisten osallisuutta myös yhteiskunnallisesti laajamittaisemmin.

Asiasanat: ulkosuomalainen, nuori, osallisuus, sosiaalinen tuki, palvelusisällöt, palvelumuodot

SAMMANFATTNING

ARVOLA, OUTI:

UT I VÄRLDEN, RÖTTER I FINLAND - FINLAND-SAMFUNDETS TJÄNSTER TILL UNGA UTLANDSFINLÄNDARE

MÅLET för den utredning av servicebehovet bland unga utlandsfinländare som Finland-Samfundet beställt var att samla in uppgifter om önskemål och servicebehov bland unga utlandsfinländare (18-29-åriga) i samband med Finland och särskilt Finland-Samfundet. Resultaten bidrar till att utveckla verksamheten på Finland-Samfundet och ta fram ett program för unga utlandsfinländare för utlandsfinländarparlamentet. Samtidigt klargörs rollen för Finland-Samfundet inom ungdomsområdet.

Materialet samlades in med en enkät på webropol till unga utlandsfinländare (N=611) vilken kompletterades med temaintervjuer med unga som besvarat enkäten (N=18). Enkäten nådde ut till unga som bott utomlands olika länge: under ett år utomlands, från ett till fyra år utomlands, över fem år utomlands och hela livet utomlands. Nästan hälften av deltagarna (47 %) var unga som flyttat från Finland utomlands för mindre än fem år sedan främst på grund av studier, arbete eller äventyrlust. Därmed nådde enkäten ut till en ny målgrupp för Finland-Samfundet. Unga utlandsfinländares svar reflekterade rörlighet från ett ställe till ett annat och världsmedborgarskap. Bland majoriteten karaktäriserades svaren av en nära kontakt med Finland.

Enligt utredningen kände de unga mycket dåligt till verksamheten och tjänsterna på Finland-Samfundet. Det viktigaste är därför att unga blir mer medvetna om

tjänsterna hos och nyttan av organisationsverksamheten. Det största önskemålet handlade om informationstjänster med samband till arbete, studier, flyttning och sociala förmåner.Handledning på distans visade sig vara viktigaste serviceformen: personlig rådgivning och handledning via sociala medier, klara webbsidor och möten vid behov. Särskilt önskades ett gemensamt forum för unga utlandsfinländare. Praktiska exempel från andra unga, möten med låg tröskel och betydelsen av kamratstöd nämndes särskilt i svaren.

Det centrala i att utveckla organisationsverksamhet för unga utlandsfinländare är därmed att bättre synliggöra behov bland unga, skapa kontakter mellan unga, utnyttja kamratstöd i professionell handledning och mångsidigt använda sociala medier. Unga ska bättre kunna delta i olika forum, till exempel när Finland-Samfundet och utlandsfinländarparlamentet fattar beslut och arrangerar verksamhet. Enligt de unga ska unga utlandsfinländare mer omfattande synliggöras i finländska samhället genom att presentera deras vardag och fästa uppmärksamhet särskilt vid jämlikhet i utbildning och arbetsliv. Fokuseras det på integreringen av unga i Finland kan unga utlandsfinländare mer omfattande delta i samhället.

Nyckelord: utlandsfinländare, unga, delaktighet, socialt stöd, tjänsteinnehåll, serviceformer

SUMMARY

ARVOLA, OUTI:

FLYING OVERSEAS WITH ROOTS IN FINLAND - THE FINLAND SOCIETY AS SERVICE PROVIDER FOR YOUNG EXPATRIATE FINNS

A SURVEY commissioned by the Finland Society, charting the service needs of young expatriate Finns, aimed to collect information on 18-29-year-old expatriate Finns' requests and service needs from Finland and the Finland Society in particular. The results serve the development of the society's activities and the drafting of an expatriate youth program for the Finnish Expatriate Parliament. They also clarify the Finland Society's role as a youth organization.

As a data collection method, we used a Webropol survey (N= 611) composed for young expatriate Finns. It was complemented by theme interviews (N=18) with youths who participated in the survey. The survey reached out to young expatriates who had lived in countries other than Finland over different lengths of time: less than a year, from one to four years, over five years or their whole lives.

Nearly half (47%) of the respondents were young people who had moved overseas from Finland within the past five years, mainly because of studies or work or to gain new experiences. Consequently, the survey reached out to a new target group for the Finland Society. Responses of the young expatriates reflected mobility from one place to another and global citizenship. Most responses emphasized a close connection to Finland.

Based on the survey, young expatriates knew very little about the Finland Society's activities and services. It is therefore essential to increase their awareness of the services and benefits of organization work.

As to guidance on information services, the respondents primarily hoped for support services related to job seeking, studies, relocation and social benefits. Long-distance guidance turned out to be the most important form of service, including personal counseling and guidance through social media channels, a clear website and meetings when necessary. Most of all, the respondents expressed the hope for a new forum for young expatriate Finns. Practical examples, requests for meetings with a low threshold and significance of peers appeared frequently in the responses.

When developing organization activities for young expatriate Finns, it is therefore essential to focus more on their own needs, connect them with each other, utilize peer support in professional counseling and use social media in a more versatile way. We should increase young expatriates' inclusiveness in different forums, such as the Finland Society's and the Finnish Expatriate Parliament's various forms of decision-making and activities.

According to young expatriate Finns, we should facilitate to a more extensive societal need for young expatriates' visibility by raising awareness of their daily lives and paying particular attention to equality in education and working life. By taking into account young expatriates' integration in Finnish society, we will also increase expatriate Finns' social inclusiveness more extensively.

Key words: expatriate Finn, youth, inclusiveness, social support, service contents, service forms

OUTI ARVOLA on Turun yliopiston kasvatustieteen tohtorikoulutettava, ja hän on suorittanut tohtoriopintoihin sisältyvän asiantuntijatyöharjoittelun Suomi-Seurassa vuosina 2018-2019. Sekä Suomi-Seuran tutkimus että väitöskirjatutkimus toteutuvat dosentti Minna Kyttälän ohjauksessa. Väitöstyö toteutetaan osana Helsingin yliopiston Orientaatioprojektin laajaa tutkimus- ja kehittämiskokonaisuutta dosentti Jyrki Reunamon toimiessa työn toisena vastuullisena ohjaajana. Väitöskirja käsittelee eri kieli- ja kulttuuri- taustaisten lasten varhaiskasvatusta Suomessa.

Outi toimii päätyökseen Turun ammattikorkeakoulun sosiaalialan lehtorina. Hän on työskennellyt useissa kansallisissa ja kansainvälisissä lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön ja kulttuurienväliseen vuorovaikutukseen liittyvissä hankkeissa. Tällä hetkellä hän toimii järjestökentällä Varsinais-Suomen Fin-Famissa Kysy nuorelta -hankkeessa, jossa kehitetään nuorten mielenterveys- ja päihdeomaisten varhaisemmän tunnistamisen ja tukemisen muotoja erityisesti oppilaitoksissa.

Tohtoriopintojensa osana Outi on myös kouluttanut Virossa Rakveressa sosiaalityön opiskelijoita kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta. Väitöskirjaprosessi on saanut alkunsa Espanjan auringon alla. Outin mottona onkin "aina matkalla jon- nekin" – siispä ulkosuomalaisilla on erityinen paikkansa Outin ajatuksissa!

ESIPUHE

SUOMI ON kansainvälisempi kuin koskaan, ja ihmisten liikkuminen maasta toiseen on tämän päivän megatrendi. Ulkосуomalaisuudesta on tullut yhä useammalle suomalaiselle arkipäivää: maailmalla asuu jo lähes 2 miljoonaa henkilöä, joilla juuret ovat Suomessa. Ulkосуomalaisista noin 300 000 on Suomen kansalaisia.

KÄDESSÄSI ON Siivet vievät, juuret Suomessa – Suomi-Seura ulkосуomalaisnuorten palvelujen tarjoajana -selvitys, joka tuo uutta tietoa 18-29-vuotiaista ulkomailla asuvista suomalaista nuorista. Suomi-Seura ry:n tavoitteena on tämän selvityksen pohjalta kehittää nuorille suunnattuja palveluita ja lisätä nuorten näkyvyyttä seuran toiminnassa. Myös toimintatapojamme ja -kanaviamme uudistetaan: Suomi-Seura haluaa olla matkakumppani, kun suomalaisnuorten siivet vievät maailmalle. Laajemmin katsottuna tulevaisuuden Suomi tarvitsee innovatiivisia toimenpiteitä, jotta suomalaisnuoret saadaan osallistettua - asuinpaikasta riippumatta.

ERITYISKIITOS kaikille ulkосуomalaisnuorisokyselyyn vastanneille: ilman nuorten panosta tämä raportti ei olisi syntynyt. Selvitystyön mahdollisti ulkomailla asuvien suomalaisten myönteinen suhtautuminen ja aktiivinen osallistuminen aineiston keräämiseen. Kiitämmekin kaikkia yhteistyötahojamme, jotka veivät eteenpäin tietoa kyselystä, johon tämä selvitys perustuu. Samoin kiitämme ulkосуomalaisyhteisöjä ja -mediaa, Suomi-kouluja, suomalaisia ulkomaankouluja ja seurakuntia sekä Suomen Merimieskirkon toimipisteitä hyvästä yhteistyöstä.

SUURIMMAN vastuun tästä selvitystyöstä on kantanut tohtorikoulutettava Outi Arvola, jolle suuri kiitos uraauurtavasta ja erinomaisesta selvitystyöstä sekä inspiroivasta yhteistyöstä! Kiitos myös Enni Rantalalle, joka on antanut työlle rakkaita nuorten näkemyksiä ja ehdotuksia sekä ollut assistenttina työn eri vaiheissa.

Helsingissä 23.9.2019

TINA STRANDBERG
SUOMI-SEURA RY:N TOIMINNANJOHTAJA

1 JOHDANTO

SELVITYSTYÖN TAUSTAA

Tämän Suomi-Seura ry:n selvityksen tarkoituksena on ollut kerätä tietoa siitä, mitä palveluja ulkosuomalaiset nuoret (18-29-vuotiaat) toivovat Suomi-Seuralta ja laajemmin Suomelta. Kyselyllä on myös tahdottu selvittää nuorten osallisuuteen liittyviä tekijöitä. Selvitys on toteutettu monimenetelmällisenä tiedonkeruuna. Pääaineiston muodostaa sähköisesti kerätty Webropol-kyselyaineisto, jolla on pyritty tavoittamaan mahdollisimman kattava otos ulkosuomalaisnuorista eri puolilta maailmaa (N=611). Kyselyä on täydennetty 18 teemahaastattelun avulla. Vastaavaa selvitystä ei ole aikaisemmin tehty.

Ulkosuomalaisuus on tutkimuksellisesti kiinnostava teema. Suomen maaraajojen ulkopuolella elää monikulttuurinen sukupolvi, jonka olemassaolo haastaa kieli- ja koulutuspoliittiseen pohdintaan ja asettaa moninaisia kysymyksiä niin identiteetistä, integraatiosta kuin kansalaisuudestakin. (ks. esim. Aalto 2015; Martikainen & Haikkola, 2010). Ulkosuomalaisten nuorten määrittelyn kuva on moninainen: on nuoria, jotka ovat muuttaneet Suomesta muualle lyhyen aikaa sitten ja joiden suunnitelmissa on palata takaisin. On heitä, jotka ovat muuttaneet aikomuksenaan jäädä muualle kuin Suomeen asumaan. On toisen ja kolmannen polven suomalaisia, jotka ovat aina asuneet muualla kuin Suomessa, mutta heillä on vahvat suomalaiset sukujuurit ja ovi raollaan muutolle Suomeen jossain vaiheessa elämää.

Selvitysraportti koostuu neljästä eri osiosta: taustaluvusta, selvityksen toteutuksen kuvauksesta, tulososiosta sekä yhteenveeto-osioista. Taustaluvussa avataan lyhyesti kohderyhmän käsitteen määrittelyn monimuotoi-

suutta ja kuvataan aiempia tutkimuksia aihepiiristä. Toisessa osiossa esitetään tiivistetysti selvityksen toteutus. Kolmannessa osiossa kuvataan keskeiset tulokset aineistosta. Yhteenveeto- ja tarkasteluosiossa kootaan yhteen keskeisimmät havainnot, kootaan kehittämissuositukset ja esitetään tulevaisuuden haasteita, suosituksia ja johtopäätöksiä. Suoria sitaatteja nuorten kysely- ja haastatteluvastauksista on liitetty mukaan läpi raportin tuomaan nuorten ääntä esille ja konkretisoimaan tuloksia.

Raportin luonne on pyritty tietoisesti pitämään kevyenä ja helposti luettavana, järjestötyötä palvelevana koosteenä. Työn tavoitteena on palvella Suomi-Seuran toiminnan kehittämistä sekä ulkosuomalaisparlamentin työtä jatkossa.

SUOMI-SEURA SILTANA SUOMEEN

Tämän tutkimuksen tilaaja on Suomi-Seura ry. Suomi-Seura ry on maailmalle muuttavien, maailmalla asuvien ja maailmalta palaavien suomalaisten järjestö. Seuralla on sekä henkilö- että yhdistysjäseniä ympäri maailmaa ja jäseneksi voi liittyä kuka tahansa ulkosuomalaisuudesta tai ulkomailla asumisesta kiinnostunut. Suomi-Seuran perustehtäviä ovat edunvalvonta, neuvonta ja viestintä sekä ulkosuomalaisyhteisöjen tukeminen.

Suomi-Seura julkaisee Suomen Silta -lehteä. Neuvontapalvelu neuvoo ja opastaa monipuolisesti eri elämäntilanteissa olevia ulkomaille muuttavia, ulkomailla olevia ja Suomeen palaajia. Seuralla on yhteydet yli 1000 ulkosuomalais-toimijaan, mm. ulkosuomalaisjärjestöihin, Suomi-kouluihin ja ulkosuomalaismediaan.

Ulkosuomalaisparlamentti (USP) on Suomi-Seura ry:n koordinoima ulkosuomalaisjär-

Meitä yhdistävää toimintaa tulisi olla myös nykyisissä asuinmaissamme. Meillä on paljon annettavaa suomen kielen ja kulttuurin osalta sekä omalle että muunmaalaiselle väestölle ja Suomen intressinä tulisi olla meidän yhteisöllisyys myös ulkomailla. Tällä hetkellä meitä on monia samoilla paikkakunnilla mutta ei tietoa toisistamme tai mitään yhteisöllisyyttä, ellei itse etsitä toisiamme.”

jestöjen yhteistyöfoorumi, jonka tehtävä on edistää ulkosuomalaisten asemaa politiikan eri osa-alueilla. Vuoden 2019 alussa ulkosuomalaisparlamentin toiminnassa oli mukana 538 ulkosuomalaisyhteisöä 36 maasta. Muutuvassa toimintaympäristössä korostuukin erityyppisten ulkokansalaisryhmien tarpeiden tuntemisen merkitys ja resurssien yhä parempi käyttö. USP:n tärkeimpiä saavutuksia ovat kirjeäänestysoikeus yleisissä vaaleissa ulkomailla pysyvästi asuville ja vaalien ajan ulkomailla oleskeleville äänioikeutetuille, kaksoiskansalaisuuden salliminen sekä ulkosuomalaislasten ja -nuorten kielen ja kulttuurin opetuksen turvaaminen.

- Lue lisää: www.suomi-seura.fi
- www.usp.fi
- www.esitteemme.fi/suomiseura/MailView

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 1.7.2017 tekemällään päätöksellä hyväksynyt Suomi-Seura ry:n valtionapukelpoiseksi valtakunnalliseksi nuorisovaltionapukelpoiseksi. Toimintaympäristön muutokset, kuten liikkuvuuden lisääntyminen, ulkosuomalaisryhmän heterogeenisyys ja ulkosuomalaisten asioiden hallinnollinen pirstaloituminen sekä digitalisoituminen tuovat Suomi-Seura ry:n toimintaan haasteita. Suomi-Seuran toimintasuunitelman (2019) mukaisesti selvitystulosten pohjalta Suomi-Seuran nuorisotyötä lähde-tään kehittämään ja tavoitteena on:

- 1) lisätä nuorten näkyvyyttä Suomi-Seura ry:n toiminnassa ja laajemmin lisätä nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vuorovaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan

- 2) kehittää osallisuutta tukevia kanavia ja toimintatapoja

- 3) löytää nuorten kuulemiseen toimivat välineet ja toimintamallit yhteistyössä nuorten kanssa

- 4) pohtia osana jäsenhankintaa nuorten aktiivisuutta ja uusia markkinointikeinoja

- 5) kehittää nuoria kiinnostavia jäsenpalveluja ja sekä

- 6) luoda nuorisotoiminnalle pysyvät seurantamittarit.

Selvitystuloksia käytetään myös ulkosuomalaisparlamentin ulkosuomalaisnuorten ohjelman kokoamisessa. Siinä tarkastellaan ulkosuomalaisnuorten tilannetta ja toimintamahdollisuuksia ulkosuomalaisjärjestöissä ja luodaan suuntaviivat kehittämistyölle. Ulkosuomalaisnuorten ohjelman toteutumista seurataan USP:n nuorisovaltionapukunnassa, jossa myös päätetään ohjelman tulevista suuntaviivoista.

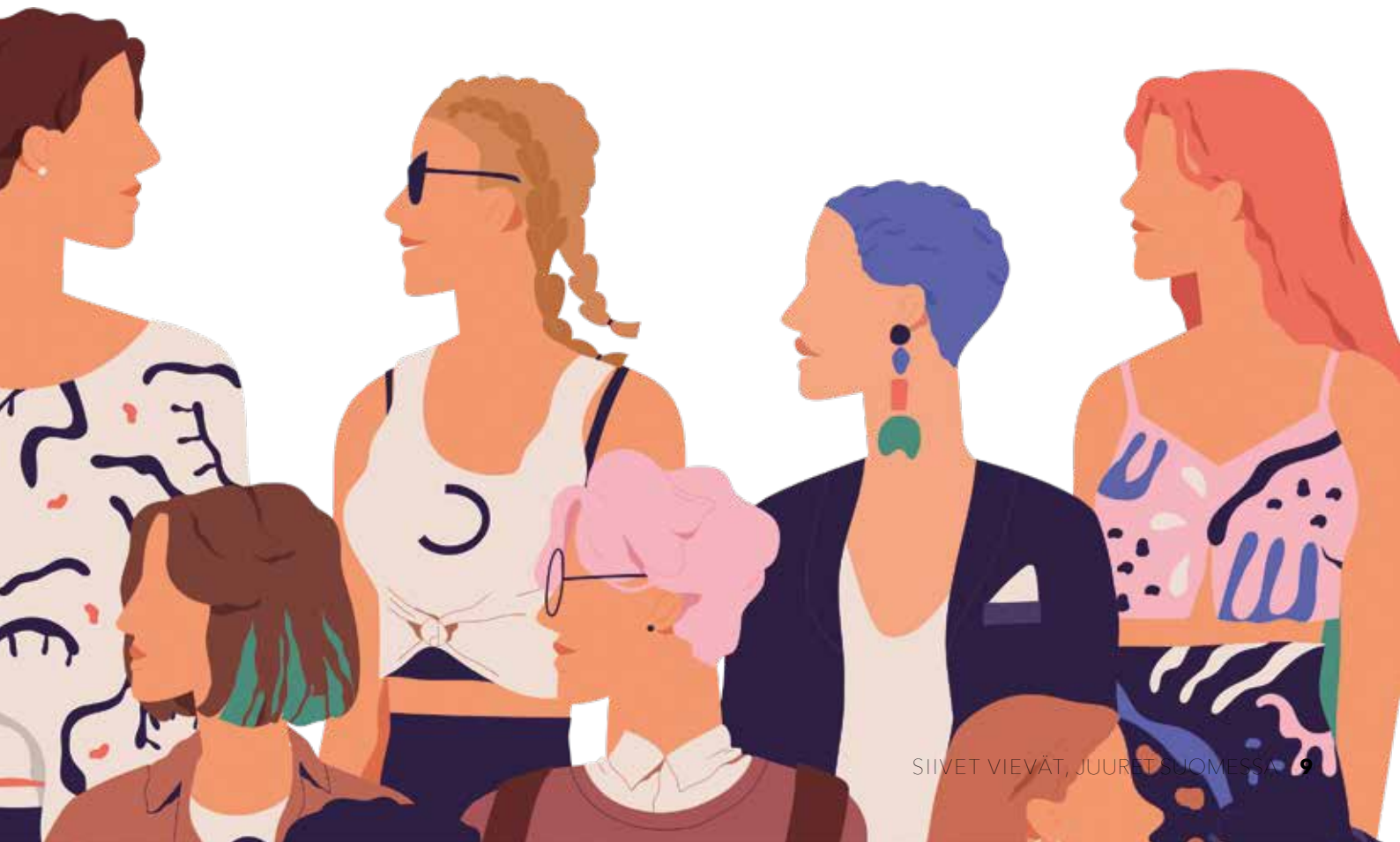
ULKOSUOMALAISNUORET LIIKKEELLÄ

Ulkosuomalainen on Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai henkilö, joka on suomalaista syntyperää. Ulkosuomalaisia on maailmalla yli kaksi miljoonaa. Iso osa heistä asuu Ruotsissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Tämä luku perustuu vuosina 2010–2014 saatavilla olleisiin maakohtaisiin virallisiin väestönlaskentatilastoihin valikoituissa 29:ssä maailman maassa. Tilastot

eivät ole vertailukelpoisia, sillä maakohtaiset kansallisuuden määrittelytaustat eroavat toisistaan. (Sisäministeriö, Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma vuosiksi 2017–2021.) Ulkomailla asuvia Suomen kansalaisia on noin 300 000. Heistä äänioikeutettuja oli kevään 2019 eduskuntavaaleissa 254 574 henkilöä (Tilastokeskus 2019).

Enemmistö Suomeen muuttaneista ulkosuomalaisista tulee Euroopan unionin alueelta; samoin enemmistö Suomesta lähtevistä muuttaa EU:n alueelle. Vuonna 2015 yhteensä 16 305 henkilöä muutti pois Suomesta; heistä 59 % oli Suomen kansalaisia. Tämän hetken yleisimpiä maastamuuton syitä ovat avioliitto tai työ. Suurelta osin nykyinen maastamuutto on tilapäiseksi tarkoitettua. Perusteena on usein opiskelu tai työharjoittelu, työkomennus tai uran luominen, kielitaidon kartuttaminen tai uusien elämäkokemusten hankkiminen. (esim. Heikkilä & Alivuotila 2019; Sisäministeriö, Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma vuosiksi 2017–2021.)

Heikkilän ja Pikkaraisen mukaan (2008) muuttoliike koostuu laajasti hyvin koulutetuista nuorista. Puolet ulkosuomalaisista (4 888 henkilöä 9 628 muuttajasta) oli 15–34-vuotiaita vuonna 2015. 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä enemmistö oli naisia (27 %), kun miesten osuus oli 16 %. Yksi selitys nuorten muutolle on, että nuoremmille muutto on mahdollisesti helpompaa kuin esimerkiksi lapsiperheellisille. Yksi mielenkiintoinen kysymys onkin, aikovatko nämä koulutetut työikäiset jäädä muualle pysyvästi vai tulevatko he Suomeen takaisin. (Heikkilä & Alivuotila 2019.) Päätöksentekijöiden tuleekin miettiä, kuinka tukea mahdollista

paluumuuttoa. Esimerkiksi Tuomi-Nikulan (2013) tutkimuksen mukaan ulkosuomalaiset kokevat voivansa tuoda Suomeen kieltaitoa, interkulttuurista kompetenssia ja uusia näkökulmia monin tavoin. Myös Heikkilän ja Pikkaraisen tutkimuksen (2008) mukaan moni tahtoi palata Suomeen töihin.

Tässä selvityksessä käytettävällä käsitteellä ulkosuomalainen nuori tarkoitetaan ulkomailla eri syistä ja eri ajanjaksoja asuvia, Suomesta muuttaneita syntyperäisiä Suomen kansalaisia sekä heidän jälkeläisiään riippumatta siitä, ovatko jälkeläiset Suomen kansalaisia tai Suomessa syntyneitä. Nuori on voinut asua muualla kuin Suomessa joko alle vuoden, monta vuotta tai koko ikänsä. Henkilöiden tulee kuitenkin itse pitää itseään suomalaisina (suomalainen identiteetti). Selvityksessä tiedostetaan, että ulkosuomalaiset nuoret ovat hyvin heterogeeninen kohderyhmä. Taustamuuttuja on selvityksessä jätetty tietoisesti rajaamatta tarkasti, jotta on saatu tavoitettua kohderyhmän nuoria kattavalla tavalla.

Nuorisobarometrin (2018) mukaan 96 prosenttia vastanneista suomalaisista nuorista kokee tärkeäksi, että ihmiset voivat matkustaa vapaasti ja tutustua toisiin kulttuureihin. Kaksi kolmannesta nuorista kokee Euroopan unionin jäsenyydestä olleen Suomelle hyötyä, minkä lisäksi nuoret luottavat EU:hun selvästi aiempaa enemmän. Tämä kuvastaa hyvin nuorten eurooppamyönteisyyttä. Lisäksi nuoret kokevat, että heillä on paljon yhteistä muiden eurooppalaisten nuorten kanssa.

Piispa (2019) määrittelee tutkimuksessaan liikkuvuusmyönteiset nuoret yhtenä omana ryhmänään. He ovat iältään keskimäärin vanhempia ja painottuvat pääkaupunkiseudulle. Liikkuvuusmyönteiset ovat käyneet keskimäärin huomattavasti useammassa maassa kuin muut vastaajat, ja sama pätee ulkomailla asumiseen. Liikkuvuusmyönteisten maailmankansalaisuuskokemus syntyy ainakin osittain käytännön kokemusten, kuten matkailun ja opiskelijavaihtojen kautta (myös Nikunen 2013; Van Mol 2013). Koulutustaustaltaan liikkuvuusmyönteiset ovat koulutetummista kodoista ja he ovat itse keskimäärin muita koulutetumpia, ja koulutuksen kautta liikkuvuusmyönteisillä on enemmän sosiaalisia, kulttuurisia ja taloudellisia pääomia, jotka mahdollistavat liikkuvuutta. Esimerkiksi Elizabeth Murphy-Lejeune (2002; myös Jayaram 2016) puhuu yksilön liikkuvuus pääomasta (mobility capital), johon vaikuttavat muun muassa henkilökohtainen elämänhistoria kokemuksineen, perhetausta ja ikä.

Opetushallituksen selvityksen mukaan (2018) ulkomailla opiskelevat kertovat valitsevansa tulevan asuinmaansa ensi sijassa työ- ja uramahdollisuuksien perusteella. Myös maan yleistä ilmapiiriä pidetään tärkeänä. Suomen hyvinä puolina pidetään puhdasta luontoa ja ympäristöä sekä yleistä elintasoa. Tutkimuksen mukaan opiskelijat tuovat esille sekä myönteisiä että kielteisiä

asioita kuvatessaan Suomea. Yleisimmät myönteiset kuvaukset liittyivät turvallisuuteen, yhteiskunnan toimivuuteen ja tasa-arvoisuuteen. Suomen koetaan tukevan kansalaisiaan. Kielteisissä näkemyksissä huonot työllisyysnäkökulmat pohdituttavat. Myös yhteiskunnan sulkeutunut ilmapiiri ja ahdasmielisyydet tuodaan vahvasti esille. (Garam 2018.)

Ulkosuomalaisnuorille tehdyt tutkimukset tuovat esille (esim. Aalto 2015; Parikka 2007), että suomalaisnuoret kokevat olevansa vahvasti suomalaisia, vaikka he elävät monikielisessä- ja kulttuurisessa ympäristössä. Kosmopoliittinen maailmankansalaisuus ja kansainvälistyminen korostuvat: ulkosuomalaiselle ulkomailla asuminen tarkoittaa ennen kaikkea yksilöllisiä valintoja ja päätöksiä kansallisuuteen liittyvien yhteisöllisyyden tunteiden ohi. Nuoret ulkosuomalaiset näyttävät vaalivan omaa kansallisuuttaan henkilökohtaisemmalla tasolla. Heille ulkomailla asuminen tarkoittaa ennen kaikkea kansainvälistymistä, ja kontaktit toisiin ulkosuomalaisiin ovat satunnaisia. Maastamuutto pohjaa henkisiin tarpeisiin, se perustuu nuoren omaan uteliaisuuteen ja seikkailunhaluun, toisaalta myös itsenäistymisen ja henkisten tarpeiden tyydyttämiseen. (Parikka 2007.) Vierimaa toteaa tutkimuksessaan (2017, 2019), että ulkosuomalaiset nuoret kokevat usein olevansa väliinpuotoajina ulkosuomalaisyhteisöissä. Vierimaan mukaan käsitykset esimerkiksi siitä, mitä suomalaisuus ja ulkosuomalaisuus merkitsevät yhdistystoiminnassa, saattavat erota vanhemman sukupolven kokemuksista.

Ulkosuomalaispoliittisessa ohjelmassa (2017-2021) tuodaan esille, että nykyään ulkosuomalaisia yhdistäviä piirteitä ovat etenkin tietoisuus suomalaisista juurista, pyrkimys suomalaisen identiteetin säilyttämiseen sekä tarve ylläpitää yhteyksiä Suomeen. Mahdollisuus säilyttää omaa kulttuuri-identiteettiä onkin kansainvälisten siirtolaisuutta koskevien sopimusten mukaan oikeus, joka tulee sallia. Kulttuuripiirteiden säilyttäminen on yleensä sekä lähtömaan että vastaanottavan valtion edun mukaista, koska se tukee uuteen asuinmaahan integroitumista ja samalla parhaimmillaan edistää Suomen tunnetuksi tekemistä.

Kevään 2019 eduskuntavaaleissa on ollut ensimmäistä kertaa käytössä kirjeäänestys. Se on merkittävä muutos vaalilainsäädännön näkökulmasta ja sen voi katsoa olevan yksi yhteenkuuluvuutta edistävä keino. Sen voidaan olettaa hyödyttävän ennen kaikkea niitä ulkosuomalaisia, joilla ulkomailla oleskelu on väliaikaista tai joiden suhde Suomeen ja kiinnostus Suomen asioihin on säilynyt. (Peltoniemi, Lahtinen & Wass 2019.) Ulkosuomalaisten yhteydet Suomeen voivatkin parhaimmillaan edistää hyvinvointia, yhteenkuuluvuuden tunnetta, yhteistoimintaa ja kansainvälistymistä. Lisäksi useamman kulttuurin ”välillä” elämistä ja monikulttuurisuutta ymmärretään ja aletaan arvostaa yhä enemmän.

Monelle nuorelle eri valtioiden välillä muutto on luontevaa ja suunnitelmallista. Tämän näkökulman esille tuominen ja siinä tukeminen olisi jotain, missä toivoisin näkyvyyttä ja tukea Suomi-järjestöiltä“.

2 SELVITYKSEN TOTEUTUS

SELVITYSTYÖN TAVOITE

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa, millaisia palveluja ulkosuomalaiset nuoret toivovat Suomi-Seuralta ja Suomelta. Millaisia palveluja nuoret tarvitsevat ja miten ne tulisi tarjota? Tutkimusongelma jakaantuu kolmeen alaongelmaan:

- 1) Millaisia palvelusisältöjä ulkosuomalaisnuoret tarvitsevat?
- 2) Miten palvelut tulisi nuorten mielestä tarjota?
- 3) Miten ulkosuomalaisnuorten näkyvyyttä ja osallisuutta voisi edistää?

AINEISTONKERUUMENETELMÄT

Syksyn 2018 aikana Suomi-Seuran henkilökunta sekä Turun yliopiston tohtorikoulutettava Outi Arvola dosentti Minna Kyttälän ohjauksessa työstivät tutkimussuunnitelmaa selvityksen toteuttamiseksi. Suunnitelman työstövaiheessa määriteltiin ja rajattiin tutkimusongelmat ja haarukoitiin mahdollisuudet markkinoida kysely kohderyhmälle. Ensimmäinen kyselypohja laadittiin yhteistyössä nuorten testiryhmän (N=6) kanssa. Testiryhmä koottiin hyödyntäen Suomi-Seuran kontakteja. Testiryhmän palautteiden jälkeen kysely koostettiin lopulliseen muotoonsa ja käännettiin ruotsiksi ja englanniksi.

Kysely avattiin ja laitettiin jakoon helmikuun 2019 lopussa. Vastausaikaa annettiin toukokuun alkuun saakka. Kyselyn levitys tapahtui ensisijaisesti Suomi-Seura ry:n sähköisiä kanavia ja verkostoja hyödyntäen sekä Suomen Silta -lehden ja Suomi-Seuran nettisivuston kautta. Ulkosuomalaisparlamentti ja sen jäsenistö osallistuivat kyselyn markkinointiin. Suomi-Seura teki myös vierailun Ruotsiin, jossa kyselyä markkinoitiin

etenkin Ruotsissa asuville suomalaisnuorille. Kyselyyn vastasi yhteensä 611 henkilöä.

Kyselyvastauksia haluttiin täsmentää teemahaastatteluina, joten kyselylomakkeessa oli mahdollisuus jättää yhteystiedot haastattelu varten. Teemahaastattelut toteutettiin toukokuussa 2019, ja tavoitteena oli saada haastateltavilta täydentävää tietoa laajaan kyselyaineistoon. Yhteystietoja saatiin yli 170 kappaletta, ja aineiston laajuuden vuoksi haastateltaviksi ei voitu ottaa kuin pieni osot mahdollisista haastateltavista. Vastanneista 20 nuoren kanssa sovittiin haastattelu aika toukokuun kahden viikon ajalle. Eri maanosien väliset aikatauluerot asettivat haastattelu haastattelujen toteutuksille. Lopulta haastateltavia oli yhteensä 18 nuorta. Haastateltavia valittaessa asuinmaalla, asuinajalla tai muilla taustamuuttujilla ei ollut vaikutusta valintaan.

Haastattelut kestivät keskimäärin 30-45 minuuttia, ja haastattelua edelsi ennakotehtävä (haastattelurunko liitteessä 2). Haastateltavia pyydettiin mahdollisuuksien mukaan tutustumaan Suomi-Seuran materiaaleihin ja antamaan kehitysehdotuksia. Haastatteluista kirjoitettiin muistiinpanot ja suurin osa haastatteluista (11) nauhoitettiin. Haastattelut toteutettiin Skypen tai WhatsApp-palvelujen avulla.

AINEISTON ANALYYSI JA EETTISET KYSYMYKSET

Selvitystyön analyysivaiheessa tehtiin teoriasidonnaista analyysia, mikä tapahtui tiiviissä diskurssissa teoreettisen taustan, tutkimusongelmien sekä aineiston välillä. Tämä auttoi kokonais kuvan hahmottamisessa. Työkennellessä aineiston tärkeysjärjestys priorisoitiin. Tutkimuksen pääaineisto muodostuu Webropol-kyselyistä. Ne luettiin useaan kertaan läpi, minkä jälkeen ne koodattiin väri- ja numerokoodein. Avovastaukset teemoi-

teltiin teemahaastattelurunkoa apuna käytäen.

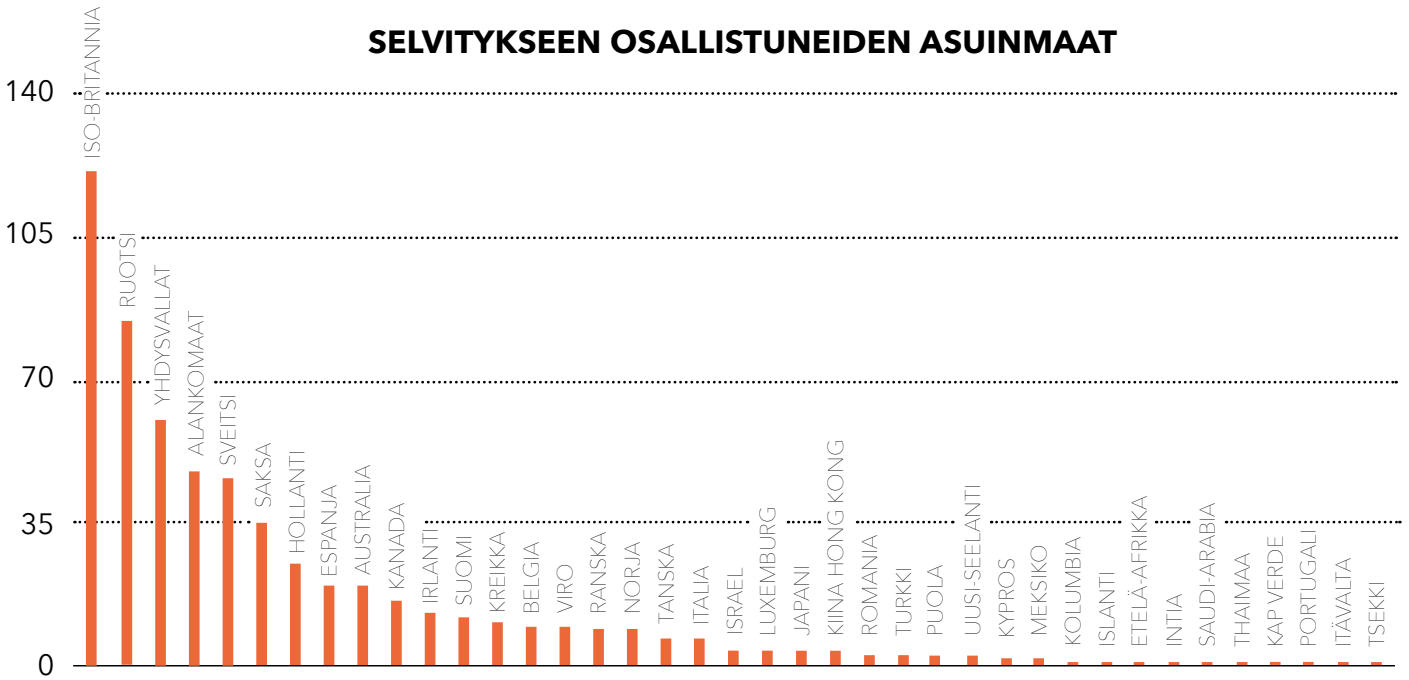
Sosiaalisen tuen käsitelmäärittelyä on käytetty apuna palvelujen analysoinnissa. Jakoa on tehty Housen, Landisin ja Umbersonin (1988) jaottelun mukaisesti emotionaaliseen, tiedolliseen, käytännölliseen ja materiaaliiseen tukeen. Housen ym. (1988) mukaan sosiaalinen tuki on yksilön tietoisuutta ihmisistä, joilta voi saada erilaista tukea. Tuki voi olla emotionaalista huolenpitoa, tiedollista, käytännöllistä tai materiaalista apua. Emotionaalinen tuki sisältää arvostusta, kiintymystä, luottamusta, huolenpitoa ja kuuntelua. Tiedollinen tuki on neuvoja, ehdotuksia ja ohjeita. Materiaalinen tuki sisältää käytännöllistä apua, rahaa, työtä ja aikaa.

Selvityksessä eettisten kysymysten huomioiminen on ollut erittäin tärkeää. Tutkijan vastuu eettisissä kysymyksissä korostuu tutkimuksessa, jossa tutkittavien ääntä kuunnellaan yksityiskohtaisesti. Tällöin ollaan useimmiten myös sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Tutkimuksen eettisiin periaatteisiin on kuulunut nuorten edun, oikeuksien ja toiveiden huomioiminen sekä tutkimuksen luonteesta ja tavoitteista kertominen. Vastaamisen vapaaehtoisuutta on korostettu jokaiselle selvitykseen osallistuvalla. Tietojen käsittelyssä ja julkistamisessa tärkeätä on ollut luottamuksellisuus ja anonymiteetti. Tutkittavien anonymiteetti onkin taattu siten, että yksityisten henkilöiden nimiä ei ole paljastettu missään vaiheessa selvitystyötä. Vastaukset myös käsitellään kokonaisuutena eikä esimerkiksi maa-kohtaisesti.

SELVITYKSEEN OSALLISTUNEET

Kyselyyn vastanneiden määrä oli yhteensä 611. Heistä 609 ilmoitti sukupuolensa. Vastanneista 81 % oli naisia, miehiä 18 %, ja 0,5 prosenttia vastanneista jätti sukupuolensa il-

SELVITYKSEEN OSALLISTUNEIDEN ASUINMAAT

Olen asunut täällä nyt noin kaksi viikkoa. En myöskään ole suunnitellut asuvani täällä pysyvästi (vaikka kukaties!), mutta en sitä huolimatta ole myöskään aikeissa palata takaisin, vaan asua toisaallakin, silloin tällöin! Esim. siis suoraan täältä myös toisaalle, vaikka silloin tällöin myös Tampereelle!”

moittamatta. Vastanneet olivat iältään 18-29-vuotiaita. Heistä 18-21-vuotiaita oli 21 %, 22-25-vuotiaita 35 % ja enemmistö (44 %) oli 26-29-vuotiaita. Vastaajien kansallisuus oli Suomi (76 %) tai monikansallisuus (22 %). Muita kansallisuuksia oli 2 % vastanneista. Vastaajista 79 %:n äidinkieli oli suomi, 6 %:n ruotsi ja 15 %:n äidinkieli oli jokin muu kuin suomi tai ruotsi. Vastaajista enemmistö ilmoitti olevansa kaksi-/monikielisiä ja käyttävänsä arjessa sujuvasti eri kieliä. Englanti oli käyttökielenä ylivoimaisesti yleisin ja ruotsin kieli toiseksi yleisin. Seuraavaksi eniten mainittiin saksan, sveitsin, ranskan ja espanjan kielen käytöstä.

Vastaajista enemmistö oli Isosta-Britanniasta ja Ruotsista, seuraavaksi eniten Yhdysvalloista, Alankomaista, Sveitsistä ja Saksasta. Vastauksia oli Hollannista, Espanjasta, Australiasta, Kanadasta ja Irlannista. Suomes-ta vastasi pieni osa; samoin vastauksia Virossa, Ranskasta, Norjasta, Tanskasta ja Italiasta oli alle kymmenen maata kohden. Muutamia tai yksittäisiä vastauksia saatiin eri puolilta maailmaa, mm. Kap Verdeltä, Etelä-Afrikasta, Intiasta, Thaimaasta ja Saudi-Arabiasta. Vastaajista 18 % oli asunut kyseisessä maassa yli kolme kuukautta mutta alle vuoden. Vastaajista 47 % oli asunut maassa 1-4 vuotta, 22 % yli 5 vuotta ja 13 % koko ikänsä.

Asuinpaikan valinnan ensisijaiset syyt ja kaantuivat seuraavasti: opiskelu (34 %), parisuhde (18 %), vastaaja on syntynyt kyseisessä maassa (12 %), työ (12 %), halu nähdä maailmaa ja uusia paikkoja (10 %), tai vastaaja on muuttanut vanhempiensa kanssa (8 %). Kuusi prosenttia vastanneista ilmoitti syykseen jonkin muun syyn; tällöin muuton syytä saattoi esimerkiksi olla useampi kuin vain yksi. Vastaajat ilmoittivat asumismuodokseen asuminen kumppanin kanssa (43 %), yksin (21 %),

ystävien kanssa (15 %), vanhemman/vanhempien kanssa (11 %) ja 10 % muun vaihtoehdon. Vastaajista vain seitsemällä prosentilla oli lapsia. Vastaajista 71 % ilmoitti asuvansa maassa pysyvästi ja 29 % väliaikaisesti. Vastaajista suuri enemmistö ilmoitti asuneensa myös muussa maassa kuin asuinmaassaan. Vastaukset kuvastavatkin nykynuorten liikkuvuutta eri maiden ja tilojen välillä.

Haastateltavista 16 oli naisia ja 2 miestä. Haastateltavat olivat iältään 18-29-vuotiaita. Ikäjakautuma jakautui melko tasaisesti 18-vuotiaasta aina 29-vuotiaaseen asti. Haastateltavista enemmistö, kuusi, asui Sveitsissä. Kolme haastateltavista asui USA:ssa. Saksassa, Itävallassa, Kreikassa, Espanjassa ja Tanskassa asui kussakin yksi haastateltavista. Lisäksi kaksi heistä asui Ruotsissa ja kaksi Isossa-Britanniassa. Useat heistä olivat asuneet aiemmin myös muissa maissa. Lähes kaikki olivat asuneet aiemmin myös Suomessa. Enemmistö oli syntynyt Suomessa, mutta osa oli asunut Suomessa vain jonkin aikaa ja suurimman osan elämästään muualla.

Haastateltavien taustat ja maassaoloaika jakautuivat seuraavasti: osa (4) oli syntynyt ja asunut lähes koko ikänsä muualla kuin Suomessa, osa oli asunut ulkomailla jo kauan esim. perheen muuton tai oman opiskelun myötä (5). Puolet haastatelluista oli lähtenyt 1-4 vuotta sitten ulkomaille opiskelemaan/töihin, ja he olivat sen myötä jääneet ulkomaille asumaan (9). Jokaisella haastatellulla oli Suomessa sukulaisia ja suurimmalla osalla myös ystäviä. Osa haastateltavista oli saanut tiedon kyselystä sukulaistensa kautta, mutta suurin osa sosiaalisen median (erilaisten Facebook-ryhmien) kautta. Enemmistö haastatelluista käytti opinnoissaan tai työssään englantia ja paikallista kieltä ja osa syntyi myös hyödyntämään suomen kieltä.

”

Tehokkaampi, näkyvämpi ja houkuttelevampi verkosto - monet seurat ja järjestöt tarjoavat nuorten intressien ulkopuolista tai liian kallista toimintaa. Seuratoiminnan etuja on vaikea ymmärtää.”

”

Toivoisin saavani neuvoja kumppanin muuttoon liittyviin asioihin, hän kun on EU:n ulkopuolelta kotoisin. Että miten olisi helpointa aloittaa yhteinen elämä Suomessa ilman turhaa paperisotaa. Miten järjestyisi opiskelupaikka ym. asiat.”

”

Työn saanti olisi se vaikein osio, koska suomen kieleni on enemmänkin keskitasoa kuin sujuva, ja partnerini ei puhu suomea, mutta olemme hyvin kiinnostuneita muuttamaan.”

3 TULOKSET

KYSELYTULOKSET

Kyselyllä kerättiin tietoa nuorten taustoista, suomalaisuuden kokemuksesta, yhteydenpidosta Suomeen sekä nuorten tulevaisuuden unelmista liittyen Suomeen. Näin on saatu kattavalla tavalla kuvailevaa tietoa nuorten arjesta ja elämästä. Selvityksen kannalta keskeisimpiä olivat kysymykset liittyen Suomi-Seuran palveluihin ja nuorten palvelutarpeisiin. Millaisia palveluja nuoret tarvitsevat ja miten palvelut tulisi toteuttaa? Tähän selvitysraporttiin on koottu vain keskeiset nuorten palvelutarpeet. Nuorten suomalaisuuden kokemuksia, suku- ja ystävyssiteitä sekä tulevaisuuden unelmia käsitellään myöhemmissä yhteyksissä.

NUORTEN YHDISTYSTOIMINNAN TUNTEMUS JA OSALLISTUMINEN

Suomi-Seuran toimintaa tunnetaan kyselyvastausten perusteella todella vähän. Suomi-Seuran toimintaan osallistuminen sai mainintoja vain muutamilta kyselyyn vastaajilta. Muiden suomalaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö sai myös muutamia mainintoja mutta vähäisesti. Nuoret saivat vain alle viisi prosenttia Suomeen liittyvästä tiedosta ja palveluista Suomi-Seuralta, muulta vastaavalta järjestöltä tai seurakunnalta.

Vastaajista 57 % vastasi osallistuneensa johonkin ulkosuomalaistoimintaan, esim. käynyt Suomi-koulua, osallistunut maassa

asuvien suomalaisten vapaamuotoisiin tapaamisiin tai osallistunut suomalaisen seurakunnan tai järjestön toimintaan. Ylivoimaisesti eniten kommentteja sai Suomi-koulun toimintaan osallistuminen. Vastaajat olivat joko osallistuneet Suomi-kouluun oppilaana, työntekijän roolissa tai olleet muutoin mukana toiminnassa. Erityisesti joulunvietto ja joulunajan tapahtumat mainittiin vastauksissa useasti.

Muiden suomalaisten tapaaminen joko vapaaehtoisesti, tapahtumissa tai järjestötoiminnassa tulivat vastauksissa esille. Muutama vastaajista toi esille yhteistyön suomalaisjärjestöjen kautta, opiskelijajärjestöjen tapaamiset, vapaamuotoiset tapaamiset tai Facebook-ryhmät. Merimieskirkon toiminta toistui vastauksissa muita useammin; muutenkin kirkon toiminta mainittiin vastauksissa. Lisäksi yksittäisiä mainintoja annettiin osuuskunnista, nuorkauppakamareista ja suurlähetystöistä. Suomalainen työnantaja näkyi muutamissa vastauksissa.

PALVELUSISÄLLÖT

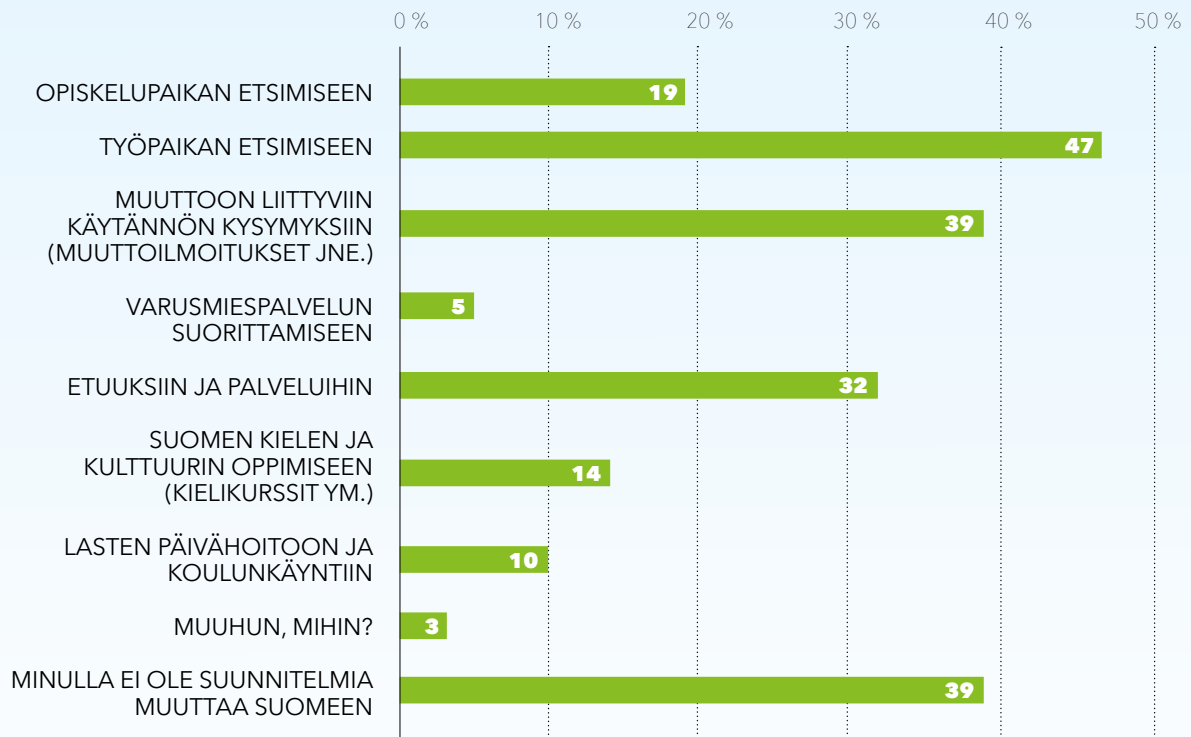
Vastaajilta kysyttiin, mihin asioihin he toivoisivat ohjausta ja neuvontaa siinä tapauksessa, jos heillä olisi suunnitelmia muuttaa Suomeen. Lähes puolet (47 %) vastaajista toivoisi apua työpaikan etsimiseen. Työnsaantiin liittyvissä avovastauksissa tulivat esille myös verotukseen ja tutkinnon tunnistamiseen liittyvät tekijät. Vastaajista 39 % vastasi toivo-

”

Nettisivu, jolta löytyisi kattavasti tietoa juuri yllä olevista asioista ja joka olisi suunnattu ulkosuomalaisille. Virallisilta internet-sivuilta saisi tarkkaa ja yksityiskohtaista tietoa. Etenkin muuttotilanteessa saisi esittää tarkentavia kysymyksiä esimerkiksi sähköpostilla.”

NUORTEN TARVE ERI PALVELUSISÄLLÖILLE

vansa apua muuttoon liittyvissä käytännön kysymyksissä. Asumiseen liittyvät tekijät tuotiin esille myös avovastauksissa. Monissa avovastauksissa muuttoon todettiin vaikuttavan keskeisesti myös ulkomaalainen puoliso ja hänen mahdollisuutensa työllistyä ja oppia suomen kieltä.

Vastaajista 32 % ilmoitti toivovansa ohjausta ja neuvontaa sosiaalietuuksiin liittyvissä asioissa. Suomen kielen ja kulttuurin oppimiseen 14 % vastaajista toivoi ohjausta ja tukea. Lasten päivähoitoon ja koulunkäyntiin toivottiin tukea 10 %:ssa vastauksista; tässä kohdin on hyvä huomata, että vastaajista vain seitsemällä prosentilla oli omia lapsia vastaushetkellä. Yksittäisissä avovastauksissa mainittiin vielä pankkipalvelujen haasteet ja toivottiin ohjausta niihin.

Vastaajista 39 %, ilmoitti, ettei heillä ole tällä hetkellä suunnitelmia muuttaa Suomeen eikä näin ollen palvelutarpeita.

PALVELUMUODOT

Palvelutarpeen osalta palvelut on jaoteltu Housen ym. mukaisesti (1988) tiedollisiin palveluihin sekä emotionaalisiin palveluihin. Jaottelu materiaalsiin palveluihin ei tässä yhteydessä ole aiheellista, sillä Suomi-Seuran palvelutarjonnassa ei ole aineellisia, materiaalisia sisältöjä lukuun ottamatta verkkokaupan tai kaupallisen yhteistyön palveluja. Tässä yhteydessä verkkokauppaan ja materiaalsiin sisältöihin liittyvät yksittäiset vastaukset on liitetty osaksi tiedollisia palveluja, sillä Suomi-Seuran ensisijaisena tehtävänä

on toimia informaation lähteenä materiaalsien palvelujen saavutettavuudelle (esim. verkkokauppalvelut).

TIEDOLLINEN TUKI / INFORMATIIVISET PALVELUT

Internet-sivuston merkitys ja tärkeys korostuivat vastauksissa. Kaikissa viesti on sama: selkeät, ulkosuomalaisille räätälöidyt tiedot. Esimerkiksi selkeä yhteysvirastojen sivustoille tai materiaalipankki tarvittavista tahoista koettiin hyväksi. Vastaajat kaipaavat spesifiä tietoa liittyen ulkosuomalaisnuorten tarpeisiin. Erilaiset videot ja blogimuotoiset sisällöt soveltuisivat myös verkkosivuston tiedotustavoiksi.

Henkilökohtainen neuvonta sai runsaasti vastausmainintoja avovastauksissa. Toivottiin, että asiantuntijaan voisi olla yhteydessä sähköpostitse, chat-palvelun avulla, puhelimitse, Skypellä tai ”jätä yhteydenottopyyntö” -lomakkeella, joskus myös live-tapaamisen kautta. Henkilökohtaisen neuvonnan tarve näyttäisi korostuvan etenkin paluumuuton ollessa ajankohtaista. Työhön liittyvät kysymykset tulivat näissäkin avovastauksissa eniten esille.

EMOTIONAALINEN TUKI / YHTEISÖLLISET PALVELUT

Vastaajilta kysyttiin, olisivatko he kiinnostuneita olemaan yhteyksissä toisten ulkosuomalaisien kanssa. Enemmistö kyselyyn vastanneista (71 %) toivoi ulkosuomalaisnuor-

Ulkosuomalaisten tarpeet/tilanteet ovat usein hyvin yksilöllisiä ja henkilökohtaisia, joten on hyvä, jos pystyy jonkun kanssa näistä keskustella kasvotusten tai puhelimitse.”

SELKEÄ, INFORMATIIVINEN VERKKOSIVUSTO NUORILLE

ULKOSUOMALAISNUORTEN KESKINÄINEN YHDISTÄMINEN

VERTAISTUEN HYÖDYNTÄMINEN AMMATTILAISSOHJAUKSESSA

SOSIAALISEN MEDIAN MONIPUOLINEN KÄYTTÖ

ten keskinäistä yhteydenpitofoorumia. Avovastauksissa keskustelufoorumit todettiin hyödyllisiksi tiedonvaihtokanaviksi yhdessä videoiden ja blogien kanssa. Vastauksissa korostui kokemuksellisen tiedonsaannin merkitys etenkin silloin, kun Suomessa ei ole sukulaisia tai ystäviä. Keskustelufoorumin kautta voitaisiin jakaa käytännön tietoa sekä myös työhön liittyviä tietoja. Muutamissa vastauksissa todettiin keskustelufoorumien mahdollinen epäammattillisuus, eli tärkeää olisi, että keskustelua myös valvotaan ja tarkastetaan ammattilaisten kautta.

Luontevin kanava vertaisryhmien kokemusten jakamiselle olisi vastaajien mielestä Facebook, joka sai ylivoimaisesti eniten mainintoja. Muita mainintoja sai Instagram. Lisäksi kannatusta sai Whatsapp, mutta sen kohdalla todettiin myös, että se voisi olla liian henkilökohtainen (oma puhelinnumero) tai että se toimisi vasta henkilökohtaisemman viestittelyn muotona. Muutamia mainintoja saivat myös Youtube, Snapchat ja LinkedIn. Useampi vastaaja totesi, että kaikki erilaiset sosiaalisen median kanavat voivat olla käytössä – tosin ehkä eri tarkoituksiin ja eri tilanteissa.

Hyvin useissa avovastauksissa tuotiin esille toive saada nuoret yhteen, jotta he voivat jakaa kokemuksiaan. Eriaiset live-tapahtumat niin Suomessa kuin muualla saivat kannatusta. Tapahtumat voisivat olla matalan kynnyksen tapahtumia, kuten konsertteja, urheilutapahtumia tai teemailtoja. Vastauksissa ehdotettiin leirejä, kerhoja sekä yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön hyödyntämistä.

ULKOSUOMALAISTEN OSALLISUUS JA NÄKYVYYS

Nuorilta kysyttiin, mitä ulkosuomalaisnuorten asioita heidän mielestään olisi tärkeää edistää. Enemmistö (62 %) vastaajista totesi, että neuvonnan osuutta voisi lisätä. Vertaistukea kaipasi 49 % vastaajista. Palvelujen edistämisen

osalta vastausprosentti oli 38 %. Näkyvyyttä toivoi lisää 40 % vastaajista.

Muissa vastauksissa ja avovastauksissa tuotiin esille kielen ja kulttuuriin liittyviä seikkoja, etenkin suomen kielen säilyminen. Palvelujen säilyvyyteen ja selkeyteen liittyviä tekijöitä mainittiin: pankkipalvelut ja matkustuspalvelut tulivat jälleen yksittäisinä osa-alueina esille. Opintoetuuksiin liittyviä vastauksia oli runsaasti, esim. opintotukeen ja -lainaan ja niiden saatavuuteen liittyviin ehtoihin toivottiin näkyvyyttä ja selkeyttä. Samoin oppilaitosten pääsykokeiden saavutettavuuteen toivottiin kiinnitettävän huomiota. Yksittäisinä mainintoina tuotiin myös esille työllistymisen tasa-arvoisuus, perheen ja puolison sopeutuminen ja terapiapalvelut.

Ulkosuomalaisten nuorten näkyvyyden edistämisen tärkeimpänä tekijänä esille nousi vastauksista yleisen tietoisuuden lisääminen. Vastaajat toivat vahvasti esiin tarpeen levittää Suomessa eri kanavien kautta tietoa ulkosuomalaisuudesta, ulkosuomalaisista nuorista ja heidän elämästään. Sosiaalinen media antaa tähän nuorten mielestä hyvän mahdollisuuden, joka tulisi nyt hyödyntää käytävällä tavalla.

Ulkosuomalaisparlamentin rooli näkyvyyden lisäämisessä tuli monessa vastauksessa esille, ja siitä toivottiin enemmän tietoa. Myös ministeriöiden rooli, yleinen poliittinen ja yhteiskunnallinen keskustelu ulkosuomalaisten tilanteesta nähtiin tärkeänä. Ulkosuomalaisille tulisi saada oma edustaja eduskuntaan. Ensi kertaa toteutettu kirjeäänestys sai monia myönteisiä mainintoja: tämäntyyppistä näkyvyyttä ja mahdollisuuksia tulisi olla lisää, ja näistä tulisi tiedottaa aktiivisesti. Suomen tulisi muutenkin olla kansainvälisesti näkyvämpi ja vastaavasti osata hyödyntää ulkosuomalaisten nuorten osaaminen esim. Suomi-brändin vahvistamisessa.

Ulkosuomalaisten yleinen huomiotta jättäminen tai toiseuden esiintuonti saivat myös mainintoja avovastauksissa. Ulkosuomalaiset nuoret kokevat, että heidät

tulisi hyväksyä suomalaisessa yhteiskunnassa helpommin. Muutos voisi lähteä näkyvyyden lisäämisestä, jotta Suomessa asuvat suomalaiset eivät koki ulkosuomalaisuutta erilaisuutena. Nuorten mukaan ei ole helppoa integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan ja "systeemiin", jos on ollut pidempään poissa. Esimerkiksi palveluihin pääsyn vaikeus vaikeuttaa Suomeen palaamista (esim. opintoetuudet tai pankkipalvelut). Armeija taas nähtiin hyvänä keinona "suomalaistua". Opintojen ja tutkintojen tunnistamisessa ja yleisessä hyväksynnässä tulisi edistää ulkosuomalaisnuorten asioita ja mahdollistaa tasavertaiset etuudet entistä paremmin.

Vastaajat esittivät huolensa siitä, että nuoret työikäiset ulkosuomalaiset ovat osittain "näkyvätön ryhmä". Työllistyminen Suomessa on haastavampaa, ja sitä voitaisiin erityisesti edistää. Ulkosuomalaisnuorilla on kansainvälistä osaamista, jota moni työnantaja kuitenkin edellyttää ja toivoo.

Nuoret vastaajat korostivat näkyvyyden lisäämistä suomalaisessa mediassa. Kirjeäänestys tuotiin yhtenä hyvänä esimerkkinä esille. Tiedottamalla ja tuomalla esiin arkea ulkosuomalaisnuorten elämäs-

tä esim. videohaastatteluilla ja vieraillemalla heidän luonaan. Vastaajat toivovat lehtiartikkeleita, jotta tieto lisääntyy. Artikkeleita, juttuja ja videoita voisi olla sekä lähtevistä, muualla eri syistä asuvista että palaavista ulkosuomalaisnuorista. Oppilaitosten merkitys näkyvyyden edistäjänä on kiistaton: vastauksissa ideoidaan esimerkiksi, että tukioppilaat voisivat tuoda esiin ulkosuomalaisten asioita muun hauskan toiminnan ohella. Lähettiläitä voisi käyttää eri instansseissa. Eri ammattien asiantuntemusta voisi esitellä eri tavoin.

Vastaajat tuovat yksimielisesti ja ylivoimaisesti eniten esille sosiaalisen median mahdollisuudet. Kampanjoimalla ja luomalla yhteinen foorumi ulkosuomalaisille nuorille voidaan pitää yhteyttä ja saada vertaistukea (esimerkiksi Facebook/Instagram). Nuorille tulee luoda oma kanava keskusteluun, esimerkiksi Suomi-Seuran nuoriso. Toiminnan käynnistämiseen ehdotetaan esimerkiksi muutamien nuorten palkkaamista "influencer-tyyppiseen toimintaan". Tällöin he omalla aktiivisuudellaan sosiaalisessa mediassa puhuisivat ulkosuomalaisuudesta.

”

Esimerkiksi ulkoministeriö ja suurlähetystöt voisivat tehdä yhteistyötä ulkosuomalaisten nuorten kanssa, sillä me nuoret olemme tulevaisuus - sen avulla myös nuorten side Suomeen pysyy.”

”

Apua asunnon etsimiseen ja muiden entisten ulkosuomalaisten/ulkomaalaisten löytämiseen = vertaistukiryhmä, joka oikeasti ymmärtää mitä käyn läpi ja jonka kanssa voi puhua elämästä. Niin olisi myös helpompi saada kavereita ja verkosto.”

”

...Järjestötoiminnalla ja teemailloilla, joista löytyisi itselle sopivia yhteyksiä yhteisten mielenkiinnonkohteiden kautta, koska pelkkä suomalaisuus ei ole riittävä yhdistävä tekijä luomaan ihmissuhteita ja kontakteja.”

”

Suomi koko ajan valittaa aivovuodosta, mutta sitten suositaan työmarkkinoilla suomalaisten tutkinnon omaavia eikä ulkomaalaisia opiskelua tai työkokemusta oteta huomioon.”

”

Ulkomainen korkeakoulututkinto tulisi saada samaan asemaan suomalaisen kanssa esim. työnhaussa. Tämän voisi saavuttaa lisäämällä näkyvyyttä ja tietoisuutta Suomessa siitä, että jatkuvasti suurempi joukko nuoria lähtee ulkomaille opiskelemaan tutkinnon, ja että näiden tutkintojen pohjalta saadut tiedot ja taidot eivät ole lainkaan sen huonompia kuin suomalaisesta tutkinnosta saadut.”

”

Uutisoida tilastoja siitä kuinka moni nuori on ulkomailla, ja esim missä maissa/maanosissa ja mistä syistä (työ/opiskelu/vapaaehtoistyö/matkustelu/perhesyyt/yms). Nämä voisi julkaista ja pitää reaaliaikaisesti tai kuukausittain päivitettyinä esim. Kelan tai väestötietojärjestelmän nettisivuilla.”

”

Lisäämällä artikkeleita ym. missä kerrotaan ulkosuomalaisista nuorista, heidän elämästään, valinnoista ja syistä muuttaa ulkomaille. Useat nuoret Suomessa haluaisivat itse lähteä ulkomaille mutta eivät uskalla erinäisten syiden takia (mm. tiedon puute mitä pitää tehdä kun muuttaa, mistä hakea töitä/opiskelupaikkaa yms).”

”

Esimerkiksi se Suomi-Seuran lehti näyttää aiheiden puolesta mulle tosi kiinnostavalta mut mä en todellakaan tienny sen olemassaolosta aikasemmin mikä on sinänsä harmi, koska mua just nää poliittiset teemat esim. nää vaalit.. kiinnostaa.. ja toisaalta myös urheilu esim. Lauri Markkanen siellä lehdessä pyörähti... et kiinnostavia aiheita itselle mut tosiaan mä en tienny et tällanen lehti on olemassa.”

”

Ongelma oli just kun ei ollut tietonen koko Suomi-Seurasta niin se oli se isoin ongelma... et se isoin ongelma on ettei oo ehkä tavoittanu nuoria tarpeeks hyvin.”

”

Se oli mulle tosi kiva, toi kirjeäänestys, et Suomi-Seuran kautta mä tutustuin siihe sit tarkemmin. Et kirjeäänestys, joo mä olin lukenut siitä netistä ja noin, mut sit Suomi-Seuran sivujen kautta löyty hyvin tietoo ja mä päädyin sit äänestämään kirjeitse. Et yleensä oon äänestäny ennakkoon, ennakkoäänestyksellä, mut tää oli mulle tosi kiva.. et oli kiva vaihtoehto.”

”

Omasta näkökulmasta... mua kiinnostaa lukea suomeksi.. mä haluan tietää... ne tiedot on tietysti suomeks.. esim. mun veli, hän ymmärtää suomea, hän puhuu myös suomea, mut ehkä se lukeminen.. se sanasto.. olis ehkä heikompi kuin mulla... et jos ajattelis...että yksinkertaista tekstii... että kansalaisille.. että herättää kiinnostusta, et mä haluan opiskella suomeksi.”

Aika moni noista olis aika mielenkiintoisia.. et ehkä se KIELI on se yks asia... sen kielen ylläpito... se on jännä -- kasvoin ihan suomalaisen luokan kanssa... oltiin yhtä pitkään.. me oltiin samassa... että opittiin se suomen kieli toisten kanssa... että Suomessa tajuttiin palatessa, että meillä oli ihan vanhanaikainen Suomi... Et me tajuttiin se siellä, että meiltä puuttuu se sometermit ja me ei oltu opittu. Et me oltiin samassa tilanteessa. Et sitku yrittää puhua suomalaisille nuorille ja sit tuntee olonsa ihan tyhmäks kun ei tunne näit termejä... Et se ei oo pelkäämään näis virallis jutuissa... vaan ihan käyttökielessä... näkyy myös... Et se kielen päivittäminen ja ylläpito yleisesti..."

HAASTATTELUTULOKSET

Haastattelujen avulla haluttiin täsmentää kyselyn avulla saatuja vastauksia. Haastatteleamalla 18:a kyselyyn vastannutta nuorta haluttiin saada yksityiskohtaisempaa tietoa tietystä kyselyn osioista. Nuoret ideoivat käytännön esimerkkejä siitä, mitä palvelutarjontaa Suomi-Seuralla tulisi olla ja miten sitä voisi järjestää. Haastateltavat saivat etukäteen ennakkotehtäväksi tutustua Suomi-Seuran tarjontaan, antamaan siitä palautetta ja kehittämisehdotuksia. Oheassa vastaukset on koottu käyttäen samaa teemoittelua ja luokittelua kuin kyselytulosten kuvaamisessa.

NUORTEN YHDISTYSTOIMINNAN TUNTEMUS JA OSALLISTUMINEN

Haastatelluista vain kuusi kertoi tuntevansa Suomi-Seuran entuudestaan ja hekin melko huonosti. Osalle Suomi-Seura oli nimenä tuttu, mutta esimerkiksi Internet-sivut tai Suomen Silta -lehti oli täysin tuntematon. Enemmistö haastatelluista ei tuntenut Suomi-Seuran palveluja entuudestaan, mutta nyt ennakkotehtävän myötä esim. lehti tai verkkosivut osoittautuivat suurimmalle osalle kiinnostaviksi. Osalla oli vanhempien tai ystävien kautta kontakteja Suomi-Seuraan. Haastateltavat tunsivat eri maissa toimivat ulkosuomalaisjärjestöt Suomi-Seuraa paremmin. Palveluja miellettiin kuitenkin tarjottavan ensisijaisesti joko lapsiperheille tai sitten enemmän varttuneimmille, eläkeikäisille. Opiskelu- tai työikäisten koettiin olevan melko vähän palvelutarjonnan piirissä.

PALVELUSISÄLLÖT / TIEDOLLISET PALVELUT

Mielipiteet Suomi-Seuran palveluista on koottu kuvaamalla haastateltavien näkemyksiä verkkosivustosta, Suomen Silta -lehdestä ja palvelutarjonnasta yleisesti. Haastateltavat ovat myös esittäneet näkemyksensä siitä, miten nuoret tänä päivänä osallistuvat järjestötoimintaan ja onko heillä kiinnostusta maksaa jäsenyydestä.

Haastatellut nuoret totesivat Suomi-Seuran Internet-sivustosta, että niissä on paljon tietoa mutta hieman hankalasti löydettävissä muodossa. Seuroille annettava tuki näyttäytyi osan mielestä verkkosivujen perusteella suurempana kuin yksilötasolla annettava tuki. Nuorten osiota kaipahtiin yksityiskohtaisemmaksi ja kattavammaksi. Tärkeää olisi saada informatiivisia linkkejä eri virastojen ja viranomaispalvelujen sivuille.

Verkkosivuihin liittyvässä palautteessa paluumuuttajien infopäivä herätti mielenkiintoa, ja se todettiin itselle hyödylliseksi, jos itsellä olisi suunnitelmassa muuttaa Suomeen. Useampi vastaaja toivoi infopäiviin osallistumisen mahdollisuutta verkon kautta joko talenteen tai striimauksen muodossa - monella ei välttämättä ole mahdollisuutta tulla paikan päälle. Myös Suomi-koulujen kanssa tehtävä yhteistyö näkyy vastaajien mielestä verkkosivuilla vahvasti. Suomi-koulut tunnettiin myös haastateltujen keskuudessa varsin hyvin.

Erikoismainintoja sai vaalien alla toteutettu kirjeäänestys ja siihen liittyvä Suomi-Seuran hyvä tiedotus. Verkkokauppa sai erillisiä mainintoja: moni piti sitä hyvänä mut-

Pitäisi tiedostaa, kuinka vaikeaa Suomesta on hakea töitä, jos ei käy suomalaista yliopistoa yms. Työnantajat eivät ole kiinnostuneita ulkomailla opiskelevista ja valtion harjoittelut usein vaativat harjoittelutukea (jota ei yleensä ulkomaisista yliopistoista saa)."

ta toivoi, että sieltä voisi ostaa esim. suomalaisia elintarvikkeita. Eri maiden oppaita pidettiin hyödyllisinä. Ulkomailla opiskeluun liittyvää laajempaa tietoa pidettiin tärkeänä - sisältäen myös ulkomaillaoloajan, ei vain lähdön tai paluun.

Suomen Silta -lehti oli enemmistölle täysin vieras informaatiokanava. Useampi vastaajista toi esille lehden tietynlaisen "vanhankaisuuden", eli että nuoret eivät nykyään ylipäänsä paljon lue lehtiä, eivät etenkin painettuja tai "lehden näköisiä lehtiä". Moni piti lehden tarjontaa kuitenkin tutustuttuaan hyvänä ja kiinnostavana.

Suomi-Seura tarjoaa palveluja ja tietosäilytöjä tällä hetkellä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Nuorille, jotka olivat asuneet koko ikänsä tai lähes koko ikänsä muualla kuin Suomessa, englanninkielisen tai ruotsinkielisen materiaalin saatavuus näyttäytyi tärkeänä. Toisaalta on hyvä myös lukea suomen kieltä kielitaidon ylläpitämiseksi. Esimerkiksi yhdessäolo muualla olevien ulkosuomalaisien kanssa on myös kielen puhumisen osalta erilaista: "yhteinen kieli ei ole suomi", vaan se voi olla maan oma kieli tai suomen ja toisen kielen yhdistelmä. Pitkään tai koko ikänsä muualla asuneet kertoivat, että heidän suomen kielen taitotasonsa voi olla osin puutteellista tai he arastelevat kielen käyttöä. Osa ehdotti myös ymmärrettävämmän yleiskielen käyttämistä lehden teksteissä.

Suomi-Seura ry:n toiminta ja eri maissa tapahtuva ulkosuomalaisien järjestötoiminta meni vastaajien mielissä osin päällekkäin,

eikä ollut helppoa eritellä näitä toimintoja tai tapahtumia. Ne, jotka tunsivat paikallisten ulkosuomalaisyhdistysten tarjonnan, olivat olleet tapahtumissa mukana melko vähän. Syiksi mainittiin se, ettei tarjontaa nuorille/työkäisille oikein ole ja esim. tapaamiset ovat usein työajalla, jolloin paikalle ei pääse.

Kaikkienensa järjestöjen merkitys Suomeen, Suomen kansalaisuuden ja verkostojen ylläpidossa nähtiin tärkeänä. Eri mantereittain toimiva verkosto nähtiin yhtenä hyvänä mahdollisuutena kohdentaa yhteisöviestintää. Keskusteluissa tuotiin esille myös se, että asiantuntijan rooli työskentelyn koordinaattorina on tärkeä, vaikka osa työstä voidaan toteuttaa myös vapaaehtoistyön voimin.

Hyödyn saaminen tuli esille kaikissa haastateltujen vastauksissa: pitää tietää, mitä vastinetta rahalle saa ja minkä verran järjestön jäsenyys hyödyttää itseä. Muutama vastaajista koki, että nuoret sitoutuvat ylipäänsä huonosti jäsenyyksiin tänä päivänä. Sen sijaan esimerkiksi yksittäisistä tapahtumista ollaan valmiita maksamaan.

Suomi-Seuran palvelut nähtiin mahdollisuutena olla tukena ja turvana erilaisissa tilanteissa joko lähtiessä, ulkomailla asuttaessa tai palatessa. Oleellista olisi, että palvelut olisivat käytännönläheisiä ja helposti lähestyttäviä: "lähestyttävä brändi" olisi tärkeä. Esimerkiksi blogit ja videot voisivat toimia hyvin. Monessa haastattelussa todettiin, että ylläpitäjänä on hyvä olla ammattilainen ja työskentely vaatii myös hyvää tietoturva.

”

Opintotukiasiat kuntoon ulkosuomalaisille opiskelijoille. Tasa-arvoinen kohtelu lukion jälkeisille opinnoille.”

”

Tapahtumasta maksaminen... se kuulostaa yksinkertaisemmalta... se kuulostaa järkevämmältä tavalta järjestää..”

”

En usko, en usko! Se ei oo niin viehättävää.. attractive..liittyy johonkin seuraan, josta saa jonkun lehden.. happeningei pitäis olla enemmän ja niist pitäis niinku TIETÄÄ mitä ne oikein on.”

”

...Ei oikein tiedä, miten paljon hyötyy, että pitäis aika paljon näyttää, että mitä on.. että en oo kuullu... että en näin, kun ei ole kuin kuullu... että pitäis näyttää... että eka pitää todistaa, että on jotain HYÖTYY.”

”

...Eli siis mä havahduin vasta tähän koko Suomi-Seuraan ja suomenkielen tärkeyteen ja suomenkielisten tärkeyteen vasta niinku noin puolitoista vuotta sen jälkeen, kun mä olin muuttanu... eli se olis jotenki tosi tärkeä että pysytään... että olis semmoinen YHTEYS jotenki... Suomi-Seura ja ulkosuomalaiset... ei vaan pelkästään muuttoasioissa, vaan jotenki sellainen pysyvämpi yhteys.”

Somemarkkinoinnin merkitys on nuorten mielestä kiistaton.

Verkkosivuja toivottiin ”vähemmän virastomaisiksi, nuoren näkökulmasta liian virallisen näköiset = pelottavat”. Chat-palvelumuoto korostui useissa haastatteluissa. Chat-palvelun toivottiin olevan auki ilta- ja yöaikaan, kun taas sähköpostit ja messenger-viestit käsiteltäisiin muutaman päivän kuluessa virka-aikana. Chatissa voisi olla lähinnä linkkien jakoa pienellä saatteella ja viastokielen kääntämistä ymmärrettävään muotoon. Yksityiskohtaisempi ohjaus voisi tapahtua intranetin kautta ja edellyttäisi kirjautumista. Lisäksi monenlainen aktiivisuus sosiaalisessa mediassa nähtiin ensiarvoisen tärkeänä, esimerkiksi artikkelit, pikaohjeet aiheittain, Tiesitkö?-kuvat, Youtube-kanava videoille tekstitettyä ja mahdollisuus jättää ääniviestinä soittopyyntö.

Haastateltavien mielestä tarvittaisiin tiivis kokoelma jutuista - esim. mitä on opiskella Suomessa, armeija-asiat kaksoiskansalaisena, ”vältä mokat”, työhön liittyvät asiat, asuminen tai perhe. Myös ”ajankohtaista Suomessa” -palstaa ideoihin: ”käytännönläheistä, nuorille suodatettua tietoa ja tapahtumainfoa Suomesta.” Suomi-kuvan ja -brändin kirkastaminen muualla maailmassa nähtiin myös järjestön tärkeänä tehtävänä.

Haastateltavien mielestä nuoret löytävät yleisesti ottaen melko hyvin tietoa verkkopalvelujen kautta. Siitä huolimatta ulkosuomalaisien tilanteet ja asiat voivat usein olla sen verran erityisiä, että henkilökohtainen neuvontapalvelu koetaan tarpeellisena. Etenkin jos on tarkoitus muuttaa Suomeen, henkilökohtainen apu voi olla tärkeää. Tällöin lähes kaikki vastaajista olivat sitä mieltä, että henkilökohtaisen neuvonnan tulisi tapahtua muutoin kuin puhelimitse tai tapaamalla: chat, sähköposti, pyydä yhteydenottoa -lomake tai vastaava nopea, sähköinen neuvonta toimisi hyvin. Whatsappin käyttöä osa aprikoi sen vuoksi, että siihen pitää jättää oma puhelinnumero ja henkilökohtaisimmat tiedot. Monet asioista hoituisivat myös vertaisneuvonnan keinoin. Videot koetaan jälleen hyödyllisiksi.

Suomi-spesifiä tietoa kaivataan. Paluutilanteessa korostuu epävarmuus siitä, mihin kuuluu ilmoittaa tulostaan. Vastaavasti opintojen osalta kaivataan perehdyttämistä opilaitosjärjestelmään ja käytännön tarpeisiin. Maakohtaisesti ”maahanmuuttoinfo” esim. kauppa-, pankki- ja kuljetuspalveluista olisi tärkeää. Ylipäänsä etukäteistieto olisi tärkeää.

EMOTIONAAISET / YHTEISÖLLISET PALVELUT

Monella haastatelluista oli aidosti toive ja kiinnostus kohdata muita ulkosuomalaisnuoria tai suomalaisnuoria. Yhtenä tavoitteena oli suomen kielen ylläpito aktiivisesti. Myös muutto maasta toiseen esim. työn perässä voisi olla tilanne, jolloin yhteydenpito eri nuorten välillä voisi olla hyödyllistä.

Yhteisöfoorumien perustaminen ja siihen liittyminen kiinnosti kaikkia haastateltuja

nuoria yksimielisesti. Sosiaalisen median eri kanavia tulee käyttää tietoisesti keskittäen eri tavoin, esim. Facebook-ryhmät voisivat mahdollistaa laajemman informoinnin, ryhmän tapaamiset sekä tuen, mutta taas Instagram toimisi tarinoiden, kokemusten ja lyhyempien kontaktien vaihdossa paremmin. Nuoret siirtyvät yhä enemmän Facebookista Instagramiin, mutta silti Facebookin hyödyt koettiin tässä yhteydessä niin suuriksi, että sitä ehdotettiin ensisijaisena tai lähes yhtä hyvänä somekanavana kuin Instagramia. Laajemmin yleistä tietoa aiheesta tulee levittää, järjestää "take overeita" ja jakaa "live storyja" niin lähteille, muualla oleville kuin palaajillekin. Eri maisa voisi olla "maavastaavia", nuoria tukihenkilöitä. "My day" -tyyppiset videot ja live-lähettykset voisivat toimia nuorten tavoittamisessa ja kontaktoinnissa hyvin. Haastatellut painottivat enemmän tilannekohtaisia kokemuksia ja tietoja, "ei niin ympäröityä asioita".

Useat haastatelluista toivat esille toiveen integroitua ja päästä mukaan toisten suomalaisten tai ulkosuomalaisten joukkoon. Suurin osa ehdotti paikallisia tapaamisia, juhlia tai ylipäänsä paikkaa, johon voisi mennä tapaamaan muita vastaavassa tilanteessa olevia. Olisi mukava poiketa kahvilla tai piipahtaa käymässä. Tämäntyyppistä toimintaa on seurakunnalla ja merimieskirkolla

useassa maassa. Haastateltavat korostivat matalan kynnyksen toiminnan merkitystä. Tapaamisten tarkoituksena olisi "ihmisten yhdistäminen."

Suomeen paluuseen liittyvät tiedot saivat useampia mainintoja. Tässä yhteydessä esim. vertaistuki-tai tukihenkilöjärjestelmä ("buddy, isosisko tms.") voisi olla asiantuntija-apua toimivampi ratkaisu. Usea mainitsi myös ulkomaalaiselle puolisolalle tarjottavat palvelut: joko ryhmätapaamiset tai yksilöohjaukset tilanteen mukaan.

ULKOSUOMALAISTEN OSALLISUUS JA NÄKYVYYS NUORTEN KOKEMANA

Kun kysyttiin, miten Suomi-Seura tavoittaisi nuoret paremmin, haastatellut nuoret ideoivat seuraavia tapoja: Tiivistetty yhteistyö esim. Kelan ja ulkoministeriön kanssa. Tiedotteita, julisteita ja muuta materiaalia voisi olla näkyvillä eri virastoissa tai oppilaitoksissa. Useammassa vastauksessa korostettiin myös sitä, että ulkosuomalaisparlamenttiin tulisi saada nuoria jäseniä mukaan.

Läsnäolo nuorten elämässä ja arjessa olisi tärkeää: olla siellä missä nuoretkin ovat. Työtilan osalta eräs haastateltavista toi esille esimerkin asuinmaastaan: työntekijät jalkautuvat vuokratyöpaikoihin, näkyvämmiin esille. Tällöin siirtyvä työpiste mahdollistaa työn ja toiminnan näkyvän jalkautumisen

nuorten keskuuteen. Myös jalkautuminen oppilaitosten yhteyteen sai runsaasti mainintoja ja kannatusta. Toimivien nuorisoyhdistysten toiminnan "benchmarkaus" olisi hyödyllistä: useissa nuorisoyhdistyksissä esim. "influence"-nuorten toiminta on ammattilaisten työtä hyvällä tavalla täydentävä työmuoto.

Suomalaisen koulutuksen laatu ja koulutuksen arvostus näkyivät vastauksissa. Osalla oli toiveena päästä opiskelemaan Suomeen. Suomesta koulujen sivuilta ei löydy riittävän helposti räätälöityä tietoa pääsykokeista. Useita mainintoja sai tutkintojen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvät asiat, esim. opintojen hyväksiluvun kysymykset.

Nuorten mielestä Suomi-Seuran tulisi jalkautua näkyvämmiin oppilaitosten toiminnan yhteyteen, esim. yliopistojen ja korkeakouluvaihtopalvelujen "kylkeen". Opiskelijat ympäri maailman ja eri oppilaitoksissa voisivat siirtää tietoa kattavammin. Opiskelijoiden rooli ylipäänsä yhdistystoiminnassa voisi olla selvästi aktiivisempi ja näkyvämpi; esimerkiksi erilaiset pinnäytetyöt ja projektit voisivat toimia näkyvyyden edistämisessä hyvin. Yhteenvedona haastattelujen osalta voi todeta saman kuin kyselyjen osalta: keskeisimpänä näkyvyyden ja osallisuuden edistämisessä nuoret näkivät yleisen näkyvyyden edistämisen erityisesti sosiaalisen median kautta.

”

Mut sit taas mun pitää sanoo tästä vero ja kela ja passi ja tää.. niin joskus niillä sivuilla, et jos ei asu Suomessa, nin tuntuu et mä en ymmärrä yhtään mitään.. et tulee paniikki päälle. et kirjoitettais helpommalla kielellä et mitä pitää tehdä.”

”

Ei live-palveluja... Soitin sairaskassalle, piti oottaa viis minuuttii.. mä kirjoitan meilin ja chat... ja sit se vastaus tuli chack heti.. et ei nuoret enää käytä puhelinta.. et paitsi jos on joku hätätilanne, joku passi tai .. Et semmonen nopee tilanne.”

”

Musta olis tosi kiva saada jotain verkostoo.. että tavoittaa toisia samanikäisiä.. jotka on sitte... musta on kiva.. että on se yhteys siihen omaan maahan.. osa on aina asunut siellä tai eri maassa. tai muussa maassa.. mutta olis kiva keskustella miltä tuntuu olla se ulkomaalla.. ulkosuomalainen...”

”

Siks mä siirryin hallitukseen kaks vuotta sitten niin ne halus uutta porukkaa, ja jos on hallituksessa nuorta porukkaa niin sitte on muutakin porukkaa.. et se miten saadaan ihmisii sitoutumaan ja maksamaan jostain. Et kun rahan arvo ei tuu suoraan takas. Et se yhteisöllisyys, et mä haluun tukee jotain toimintaa, niin sitä ei oikein oo.”

”

Mitä mä vähäsen kaipaam, kun mä muutin pois, ja mä oon tottunut siihen, että voi mennä ja tavata... että mulla ei oo nyt hajuakaan, että minne mä voisinn mennä. Se on mun mielestä aika sääli, että mä tykkäisin pitää sitä suomalaista puolta myösyllä.. että joku muu mahdollisuus löytää yhteys Suomeen ja pitää sitä kieltä yllä.”

”

Mä luulen et se johtuu siitä et monil on sukulaisii ja ystävii Suomessa ja muualla mut sen oman ikäluokan löytäminen on tosi vaikeeta. et mun arjessa meen kouluun ja puhun ja harva tietää et oon suomalainen. et helpoo löytää vanhempii 30-40+ mut omasta ikäluokasta tosi vähän. Et oman ikäluokan kautta on tosi vaikee löytää ihmisiä.”

”

Ehdottomasti muiden nuortenjärjestöjen kanssa.. se on ollu tosi hyödyllistä... ite etsin sillo ku tulin..et on ollu matalampi kynnys osallistua ja lähteä toimintaan... et jo olemassaolevien yhteisöjen kautta sais Suomi-Seuran viestiä eteenpäin..”

”

Mä näin netistä Suomen Sillan, ja siin oli artikkeli, että on olemassa ryhmä nuoria ulkosuomalaisparlamentissa, että on oma Facebook-ryhmä ja muuta.. että sitä mietitytti, että olisko mahdollista laittaa sellaisia linkkejä.. et sellasta on olemassa, muttei tiedä, mistä se löytyy... Ulkosuomalaisparlamenttiin nuoret mukaan!”

”

Jonkun sortin RYHMÄÄ, et sitä tietoo on nuorten on ainakin itse vähän vaikee lähettää.. et helpompi, jos olis joku foorumi josta kysellä.. some, ehkä sieltä, että sieltä kautta olis helpompi lähteä työstämään muuta.. että ne saa tavoitettua näitä.”

4 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

NÄKYVYYS siellä nuorten joukossa.. näkyvyys Facebookin tai Instan kautta.. somen kautta ylipäätään... sitä lähtisin työstämään.. hankala on saada tehtyä mitään nuorten joukossa, jos ei nuoret tiedä olemassaolosta. Et se olis se isoin juttu.”

Suomi-Seura ry:n tilaaman ulkosuomalaisen nuorten palvelutarpeita selvittävän työn tavoitteena on ollut kartoittaa ja kerätä tietoa ulkosuomalaisten nuorten (18-29-vuotiaiden) toiveista ja palvelutarpeista Suomea ja Suomi-Seuraa kohtaan. Tutkimustulokset palvelevat Suomi-Seuran toiminnan kehittämistyötä ja ulkosuomalaisnuorten ohjelman laatimista ulkosuomalaisparlamentille. Samalla selkeytetään Suomi-Seuran roolia nuorisotalon järjestönä.

Kyselyllä tavoitettiin eri aikoja ulkomailta asuneita nuoria: alle vuoden muualla asuneita, 1-4 vuotta muualla kuin Suomessa asuneita, yli viisi vuotta muualla asuneita ja koko ikänsä muualla kuin Suomessa asuneita. Kyselyllä tavoitettiin Suomi-Seuralle uusi kohderyhmä: lähes puolet vastaajista oli nuoria, jotka ovat muuttaneet ulkomailta Suomesta 1-4 vuoden sisällä. Suomesta muuttamisen syynä oli joko opiskelu, työ tai kokemusten saaminen. Ensisijaisena oletuksena oli, että vastaajia saadaan toisen ja kolmannen polven suomalaisista, jotka ovat syntyneet ja asuneet muualla kuin Suomessa, mutta näiden nuorten määrä oli vain 13 % kyselyyn vastaajien kokonaismäärästä ja haastateltavista neljä prosenttia. Kyselylinkkiä levitettiin runsaasti eri puolilla maailmaa, joten tieto tavoitti monet tahot. Miten onnistuttiin löytämään tämä Suomesta muuttaneiden nuorten iso joukko, joka tarttui kyselyyn aktiivisesti ja halusi tuoda mielipiteensä esiin? Sosiaalinen media osoitti tehokkuutensa tiedon levittämisen ja eten-

kin nuorten tavoittamisen osalta, ja tätä havaintoa on oleellisen tärkeä hyödyntää tietoisesti myös jatkokehittämistyössä.

Selvityksen osalta on mielenkiintoista, että lapsia oli ainoastaan seitsemällä prosentilla vastaajista. Lasten rooli näyttötyy vastauksissa hyvin vähäisesti. Kuitenkin kysymyksessä, jossa kysytään nuorten onelmia Suomen osalta, usea tuo esille mahdollisen tulevan perheen ja lapset. Tulevaisuuteen liittyvät kyselyvastaukset käsitellään tarkemmin toisessa artikkelissa. Suomi näyttötyy perheiden onelmamaana muun muassa turvallisuutensa, hyvän koulutuksensa ja terveydenhuoltojärjestelmänsä vuoksi. Monet vastaajista halusivat opettaa lapselle Suomen kielen ja kulttuurin. Lasten tulisi saada sidos omiin sukujuuriinsa. Usea kuitenkin korosti tämän tapahtuvan vasta myöhemmin, jos silloinkaan. Voidaan yhtyä pohdintaan suomalaisten syntyvyyden laskusta ja siitä, miten se tulee näyttötyymään mahdollisesti myös ulkosuomalaisten arjessa ja Suomi-koulujen toiminnassa.

NUORTEN LIIKKUVA ARKI

Ulkosuomalaisnuorten vastauksissa kuvastuivat vahvasti liikkuvuus paikasta toiseen ja globaali maailmankansalaisuus. Vastauksissa korostui enemmistön osalta tiivis yhteys Suomeen. Suuri enemmistö oli Suomen kansalaisia, puhui suomea ja piti tiiviisti yhteyksiä Suomeen. Suomalaisuus näkyi arjen valintoina ja tuntui kansallistunteena.

Vastaajista 71 % ilmoitti asuvansa maassa pysyvästi ja 29 % väliaikaisesti. Vastaajista lähes 500 ilmoitti asuneensa myös muualla kuin asuinmaassaan. Vastaukset kuvastavat nykynuorten liikkuvuutta eri maiden ja tilojen välillä. Tulokset nuorten liikkuvuudesta ovat yhteneväisiä Nuorisobarometrin 2018 ja aiempien tutkimusten (esim. Heikkilä & Alivuotila 2019) kanssa. Ulkosuomalaisten nuorten arkea ja "kulkemista" eivät näyttäisikään määrittelevät aikaan sidoksissa olevat suunnitelmat, vaan nuoret elävät ikään kuin "välitiloissa", jolloin tulevaisuus on avoin uusille mahdollisuuksille.

JÄRJESTÖPALVELUJEN HYÖTY OSOITETTAVA

Selvityksen perusteella nuoret tunsivat Suomi-Seuran toimintaa ja palveluja entuudestaan hyvin vähän. Tiedon saamisen kanavana Suomi-Seuran ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden tiedotus tavoitti nuoret alle viiden prosentin verran. Tulosten perusteella keskeistä olisikin lisätä nuorten tietoisuutta järjestötoiminnan palvelumuodoista ja hyödyistä. Haastatteluvastauksissa nuoret empivät nuorten tarvetta järjestötoimintaan sitoutumiselle.

Ennen kaikkea hyödyn pitäisi olla selkeä ja näkyvä. Sitoutuminen voisi olla kertaluontoisempaa ja "liikkuvampaa" - aivan kuten nuorten elämä muutenkin. Järjestötoiminta merkitsee nuorille eri asiaa kuin vanhemmalle sukupolvelle. Tulokset ovat samansuuntaisia Vierimaan tutkimustulosten kanssa. Vierimaa toteaa (2017, 2019), että ulkosuomalaiset nuoret kokevat usein olevansa väliinputoajina ulkosuomalaisyhteisöissä. Käsitteet esimerkiksi siitä, mitä suomalaisuus ja ulkosuomalaisuus merkitsevät yhdistystoiminnassa, saattavat erota toisistaan. Enää ei ole samanlaista tarvetta yhteisöllisyyden kokemuksille, vaan yhteisöllisyys rakentuu yhdessä muiden kuin vain suomalaisten nuorten kanssa. Nuoret kokevat olevansa euroopanuria tai kansallisesti yhteneväisiä nuoria yksinomaisen suomalaisuuden sijasta (ks. Parikka 2007, Nuorisobarometri 2019).

ETÄOHJAUSTA JA NUORILLE OMA FOORUMI

Palvelutarpeet jaoteltiin Housen ym. (1988) mukaan informatiivisiin ja emotionaalisiin palveluihin. Sosiaalinen tuki on yksilön tietoisuutta ihmisistä, joilta voi saada erilaista tukea. Tuki voi olla emotionaalista huolenpitoa, tiedollista, käytännöllistä tai materiaalista apua. Tiedollinen tuki on neuvoja, ehdotuksia ja ohjeita. Emotionaalinen tuki sisältää arvostusta, kiintymystä, luottamusta, huolenpitoa ja kuuntelua. (House ym. 1988.)

Tiedollisista palveluista eniten tarvetta oli työhakuun tai opiskeluun liittyville palveluille, muuttoon liittyviin palveluihin, parisuhteen tai puolison myötä syntyville palvelutarpeille sekä sosiaalipalveluille. Nuorten palvelutarpeet näyttäytyivät erilaisina sen perusteella, kuinka kauan nuori oli asunut muualla kuin Suomessa. Jos Suomessa asumisesta on pitkä aika tai nuori on asunut koko ikänsä muualla, Suomeen muuttoon tarvitaan ohjausta ja tukea. Vaikka internet on täynnä tietoa, ulkosuomalaisten nuorten tilanteet ovat usein spesifejä eikä juuri niihin löydy aina suoraa vastausta. Haasteena on löytää oikea tieto oikeaan aikaan. Suomi-Seuralta toivottiin henkilökohtaista, ensisijaisesti etänä tapahtuvaa neuvontaa ja ohjausta. Toisaalta selkeät verkkosivut ja sosiaalisen median kattavampi hyödyntäminen nousivat vastauksissa esille.

Yhteisen, sosiaalisen foorumin luominen korostui nuorten toiveissa. Foorumin keskeinen anti voisi olla vertaistuen jakaminen pehmeämmän ja arkisemmin, jolloin se toimisi viranomaisvetoista informaatiota täydentävänä tukimuotona. Mukana voisi olla myös kantasuomalaisia nuoria, jos esimerkiksi koko ikänsä muualla kuin Suomessa asunut nuori tulisi Suomeen opiskelemaan ja töihin.

LISÄÄ TOIMINTAA NUORILLE

Nuoret kaipaavat verkostoitumista asuinmaassaan. Tällä hetkellä he kuitenkin kokivat itsensä väliinputoajiksi suomalaisyhteisöissä, sillä iso osa paikallisjärjestöjen palveluista on suunnattu ensisijaisesti lapsiperheille, eläkeikäisille tai niille, jotka eivät ole töissä. Samankäisten tavoittaminen koettiin haastavaksi. Toisaalta nuorten oli itsekin vaikea keksiä, mitkä voisivat olla niitä tapoja, jotka yhdistäisivät nuoria.

Erilaiset tapahtumat ja juhlat voisivat tuoda nuoria mukaan toimintaan. Järjestöjen tulisikin tiedottaa aktiivisesti sosiaalisen median kautta tapahtumista ja mahdollisuudesta verkostoitua, jotta nuoret löytäisivät tiensä toimintaan. Toimintaa tulisi olla tarjolla myös työajan ulkopuolella.

Iso osa kyselyyn vastanneista tiesi Suomi-koulut ja moni oli joko käynyt koulua tai

Ja mikä ittelle olis tärkeä olis mahdollisimman matalakynnyksinen toiminta.. ja just esim. Suomi-Seura vois olla vaikka tällanen niinku välittäjä nuorten.. nuorten välillä välittäjä.. joku joku platform itte Suomi-Seuralle nuorten välillä..tai niinku SOMEPRESENCE mahdollisimman monissa eri lähteissä. Facebook ei yksistään enää riitä... että vois ottaa kontaktia muihin."

työkennellyt koulussa. Yhteys Suomi-kouluun kuitenkin yleensä katkeaa koulun loputtua. Voidaan pohtia, voisiko Suomi-koulujen rooli "verkonkutojana" olla näkyvämpi esimerkiksi alunniityppisenä toimintana. Entä voisiko olla tarjolla yhteinen foorumi niille, jotka eivät ole enää aktiivisessa kontaktissa kouluihin?

Ulkosuomalaisjärjestöillä voisi olla näkyvämpi rooli vastaanottavien nuorten opastamisessa muuttomaissa. Myös tässä työskentelyssä "buddy"-toiminta, "isosisko-työskentely" nuorten välillä voisi olla hedelmällistä. Myös yhteyksiä muihin nuortenjärjestöihin pidettiin tärkeinä, ja niiltä voisi benchmarkata työtapoja myös ulkosuomalaisyhteisöjen käyttöön. Useamman ulkosuomalaisjärjestön toiminnasta myös tuotiin esille toimivia, matalan kynnyksen työtapoja ja vertaistoiminnan keinoja, joten myös eri ulkosuomalaisyhteisöjen keskinäisen toiminnan ja verkostoitumisen mahdollisuudet olisi hyvä tuoda yhteiseen jakoon ja tiivistää keskinäistä tiedonvaihtoa.

NUORTEN OSALLISUUTTA EDISTETTÄVÄ

Selvityksen perusteella keskeisintä nuorten järjestötoiminnan kehittämässä on nuorten näkyvyyden edistäminen. Nuoret halusivat edustajia mukaan Suomi-Seuran ja ulkosuomalaisparlamentin päätöksenteko- ja toimintamuotoihin. Ulkosuomalaisparlamentin toiminnasta toivottiin myös enemmän tietoa. Kiinnostusta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen osoittivat lisäksi maininnat kevään 2019 eduskuntavaalien kirjeäänestyksestä, joka nähtiin nuorten keskuudessa myönteisenä uudistuksena. Sen voi katsoa olevan yksi yhteenkuuluvuutta edistävä toimenpide. (Peltoniemi, Lahtinen & Wass 2019.) Tutkimusaineistossa näkyy nuorten mielenkiinto yhteiskunnallisiin ja poliittisiin asioihin ja vaikuttamiseen - tämäkin tulos on yhteneväinen tuoreen Nuorisobarometrin (2019) kanssa.

Ulkosuomalaisnuorten mielestä heidän elämäänsä voisi tuoda Suomessa aiempaa enemmän esille. Esimerkiksi televisio, sanomalehdet, artikkelit, dokumentit ja eri sosiaalisen median foorumit voisivat hyödyntää ulkosuomalaisten nuorten arjen tarinoita. Nuorten näkyvyyden edistämisessä erityisesti oppilaitosyhteistyö ja opiskelumahdollisuudet herättivät paljon kehitysehdotuksia. Kiinnittämällä yhä enemmän huomiota koulutukselliseen ja työelämän tasa-arvoisuuteen ja huomioimalla ulkosuomalaisten nuorten integroituminen Suomeen voitaisiin

nuorten mukaan saada toisaalta osaavia tekijöitä Suomeen ja toisaalta kirkastettua Suomi-brändiä muualla.

SUOMI-SEURA SILLANRAKENTAJANA

Suomi-Seuran toimintasuunnitelman (2019) mukaisesti selvitystulosten pohjalta Suomi-Seuran nuorisotyötä lähdetään kehittämään. Tavoitteena on lisätä nuorten näkyvyyttä toiminnassa ja laajemmin lisätä nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vuorovaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan, kehittää osallisuutta tukevia kanavia ja toimintatapoja sekä luoda toimivat välineet ja toimintamallit yhteistyössä nuorten kanssa, pohtia jäsenhankintaa ja luoda seurantamittareita. Tämän selvityksen pohjalta lähdetään kehittämään yksi kerrallaan ulkosuomalaisnuorten toiminnan muotoja eteenpäin. Selvitystuloksia käytetään myös ulkosuomalaisparlamentin ulkosuomalaisnuorten ohjelman kokoamisessa. Siinä tarkastellaan ulkosuomalaisnuorten tilannetta ja toimintamahdollisuuksia ulkosuomalaisjärjestöissä ja luodaan suuntaviivat kehittämistyölle. Ulkosuomalaisnuorten ohjelman toteutumista seurataan USP:n nuorisovaluokunnassa, jossa päätetään ohjelman tulevista suuntaviivoista. On ilo, että selvitystyöstä on näkyvää hyötyä järjestön kehittämistyölle jatkossa. Työskentely vaatii kuitenkin resursointia ja palvelujen pilotointia esimerkiksi kehittämishanketyyppisenä työskentelyinä.

Ulkosuomalaisia nuoria on ympäri maailman, mutta he eivät löydä toisiaan ilman sillanrakentajaa. Nämä nuoret ovat aktiivisia, innokkaita edistämään yhteistä asiaansa. Sen osoittaa jo tämän kyselyn huima vastausmäärä sekä haastateltavien yhteystietojen lukuisa määrä. Lämmin kiitos siitä vielä jokaiselle. Globaali maailma ja liikkuvat nuoret tarvitsevat uudenlaisia, näkymättömiä siltoja yhdistämään nuoria suomalaisuuden äärelle. Suomi-Seuran tärkeänä tehtävänä onkin toimia edelleen toimintahistoriansa viitoittamana sillanrakentajana tiedon ja palvelujen äärelle - myös nuorten palvelujen osalta.

”

Tavallaan (muutto) ilmoituksen jälkeen Suomi-Seura ottaa ns. kopin hommasta ja on silloin tuki, turva ja apu, johon saisi suoraan yhteyden.”

LÄHTEET

- › Aalto, M. 2015. Suomenkielisenä Brysselissä - varhaisnuorten kielellinen identiteetti. Puhe ja kieli, 35:1, 3-22.
- › Eduskuntavaalit 2019. Tilastokeskus. https://www.stat.fi/til/evaa/2019/evaa_2019_2019-04-24_fi.pdf. (Viitattu: 15.5.2019.)
- › Garam, I. 2018. Fakta Express 9A/2018: Tilastoja ulkomaalaisista tutkinto-opiskelijoista Suomen korkeakouluissa 2017. Helsinki: Opetushallitus. http://oph.fi/sites/default/files/documents/faktaa-express9a_2018.pdf. (Viitattu 5.10.2018.)
- › Heikkilä, E. & Alivuotila, M. 2019. 10. Finns' Contemporary Emigration Abroad, Their Profile and Willingness to Return Migrate: A Special View of Their Human Resources. Teoksessa J.Leinonen & A. Kostiainen (toim.). Transnational Finnish Mobilities Proceedings of FinnForum XI. Turku: Siirtolaisuusinstituutti. http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/tutkimuksia-sarja/T-03-ISBN-978-952-7167-61-8-Transnational_Finnish_Mobilities_Proceedings_of_FinnForum_XI.pdf (Viitattu 24.7.2019.)
- › Heikkilä, E. & Pikkarainen, M. 2008. Väestön ja työvoiman kansainvälistyminen nyt ja tulevaisuudessa. Siirtolaisuustutkimuksia A30. Turku: Siirtolaisuusinstituutti. http://www.migrationinstitute.fi/files/siirtolaisuustutkimuksia_a30_esr_1.pdf. (Viitattu 1.8.2019.)
- › House, J.S., Landis, K.R. & Umberson, D. 1988. Social Relationships and Health. *Science* 241, 540-545.
- › Jayaram, K. 2016. Capital. Teoksessa N. B. Salazar & K. Jayaram (toim.) *Keywords of Mobility. Critical Engagements*. New York: Berghahn, 13-32.
- › Nikunen, M. 2013. Nuoret liikkuvat, eliitit kannustavat. Teoksessa M.Lehtonen (toim.) *Liikkuva maailma*. Tampere: Vastapaino, 215-231.
- › Martikainen & Haikkola, 2010. Maahanmuutto ja sukupolvet. Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- › Murphy-Lejeune, E. 2002. *Student Mobility and Narrative in Europe. The new Strangers*. London: Routledge.
- › Parikka, H. 2007. 2000-luvun ulkosuomalaisuus ja kansallisen identiteetin arvoitus. Teemahaastattelututkimus nuorten ulkosuomalaisista näkemyksistä suomalaisuuteen, eurooppalaisuuteen ja kansainvälisyyteen. Sosiologian pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- › Pekkarinen, E. & Myllyniemi, S. (toim.) 2019. *Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla. Nuorisobarometri 2018*. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. http://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/03/NB_2018_web.ppdf. (Viitattu 15.7.2019.)
- › Peltoniemi, J. E. M., Lahtinen, H. A., & Wass, H. M. 2019. Kirjeäni matkalla maailmalta: Ulkosuomalaisien poliittisen osallisuuden toteutuminen. *Yhteiskuntapolitiikka*, 84(2), 179-187.
- › Piispa, M. Kosmopolitanismia ja kotipesäajattelua. Nuorten liikkuvuutta koskevista arvoista ja asenteista. 2019. Teoksessa Pekkarinen, E. & Myllyniemi, S. (toim.) 2019. *Nuorisobarometri 2018*.
- Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla, 131-146. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. http://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/03/NB_2018_web.ppdf. (Viitattu 15.7.2019.)
- › Sisäministeriö. 2018. Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma vuosiksi 2017-2021. Sisäministeriön julkaisu 7/2018. Maahanmuutto. Helsinki: Sisäministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-185-5>. (Viitattu 15.9.2018.)
- › Sisäministeriö. <https://intermin.fi/maahanmuutto/ulkosuomalaiset>
- › Suomi-Seura. Toimintasuunnitelma 2019. Julkaisematon lähde.
- › Tuomi-Nikula, O. 2013. Se suomalainen puoli minussa: Suomalais-saksalaisten perheiden lasten näkemyksiä Suomesta, suomalaisuudesta, identiteetistä ja muutosta Suomeen. O.Tuomi-Nikula, R. Haanpää & T.Laine (toim.). *Takaisin Suomeen? Euroopan ulkosuomalaisten ja heidän lastensa ajatuksia Suomesta maahanmuuton kohteena*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisu ja 42. Turku: Turun yliopisto, 89-134.
- › Van Mol, C. 2013. Intra-European student mobility and European identity. *A successful marriage? Population, Space and Place* 19 (2), 209-222.
- › Vierimaa, S. 2019. Ulkosuomalaiset nuoret väliinpuotoajina ulkosuomalaisyhteisössä. *Suomi-Seura*. Suomen Silta 1/2019.
- › Vierimaa, S. 2017. Transnational Political Activities of the Swedish Finn South organization. *NJMR* 7 (1) 12-19. *Nordic Journal of Migration Research*.

LIITE 1 KYSELY ULKOSUOMALAISILLE NUORILLE

Hei sinä ulkosuomalainen nuori! Tällä kyselyllä keräämme tietoa siitä, millaisia palveluja ulkosuomalaiset nuoret toivovat Suomi-Seuralta ja millaiselta ulkosuomalaisen nuorten elämä ja toiveet näyttävät. Tällaista kyselyä ei ole ennen tehty, joten jokainen vastaus on meille tärkeä ja antaa lisää tietoa aiheesta.

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn – hienoa, että olet mukana! Ohjeet kyselyyn vastaajalle. Kyselyssä on neljä osaa:

1. TAUSTAKYSYMYKSET

Näitä ovat esim. ikä, sukupuoli, perhesuhteet. Näiden avulla voidaan kerätä tietoa tietyn ikäryhmän tai asuinpaikan vastaajien vastauksista. Yksittäisiä vastauksia ei voi tunnistaa, eli tiedot kerätään anonyymisti.

2. ASUMINEN

Asumisosio on tässä kyselyssä mielenkiintoinen sen vuoksi, että ulkosuomalaiset nuoret asuvat ympäri maailmaa ja vastaajajoukko on hyvin monimuotoista. Näillä vastauksilla saadaan selville asuinpaikkojen, asumismuotojen ja asuinaikojen vaihtelua, jolloin saadaan parempi käsitys ulkosuomalaisen nuorten asumismuodoista yleisesti.

3. SUOMALAISSUUS JA PALVELUTARVE

Tässä kyselyn pääosiossa halutaan saada tietoa niistä asioista, jotka kiinnostavat ulkosuomalaisia nuoria. Millaisia palvelujen tarpeita nuorilla on ja miten palveluja pitäisi tarjota? Kysymykset ovat sekä monivalintoja että vapaita vastauskenttiä.

4. JATKO

Halukkaat vastaajat voivat jättää yhteystietonsa haastattelua varten.

I TAUSTAKYSYMYKSET

Sukupuoli

nainen
mies
muu
en halua kertoa

Ikä

18–21v.
22–25v.
26–29v.

Kansalaisuus

Suomi
muu, mikä?
monikansalaisuus, mitkä?

Äidinkieleni on

suomi
ruotsi
muu, mikä?
Olen kaksi-/monikielinen ja käytän arjessa sujuvasti seuraavia kieliä:

II ASUMINEN

Missä maassa asut tällä hetkellä?

Kuinka monta vuotta olet asunut tässä maassa (jossa nyt asut)?

yli 3 kuukautta mutta alle vuoden
1–4 vuotta
yli 5 vuotta
koko ikäni

Asuinpaikan valinnan ensisijainen syy

Olen syntynyt täällä.
Olen muuttanut tänne.
vanhempieni mukana.
opiskelu
työ
parisuhde
halu nähdä maailmaa
ja uusia paikkoja
muu, mikä?

Asutko tässä maassa (jossa nyt asut) tällä hetkellä...

pysyvästi
väliaikaisesti (vain lyhyemmän ajan
ja palaat takaisin)

Missä muissa maissa olet asunut ja kuinka monta vuotta/maa?

Asumismuoto

Asun yksin.
Asun kumppanin kanssa.
Asun ystävien kanssa.
Asun vanhemman/vanhempieni kanssa.
muu, mikä?

Omat lapset

Minulla ei ole omia lapsia.
Minulla on lapsia. Minkä ikäisiä?

III SUOMALAISSUUS JA PALVELUTARVE

Kuinka suomalaiseksi tunnet/koet itsesi tällä hetkellä?

en ollenkaan
vähän
jonkin verran
melko paljon
hyvin paljon

Miten suomalaisuus näkyy omassa elämässäsi/arjessasi? Mistä syistä tunnet / koet olevasi suomalainen?

Oletko osallistunut paikalliseen ulkosuomalaistoimintaan (esim. käynyt Suomi-koulua, osallistunut maassa asuvien suomalaisten vapaamuotoisiin tapaamiin, osallistunut suomalaisen seurakunnan tai järjestön toimintaan tai tapahtumiin jne.)?

Kyllä. Mihin?
En.

Mitä Suomeen liittyviä asioita seuraat? (Void valita useamman vaihtoehdon).

a) musiikki
b) urheilu
c) politiikka / yhteiskunnalliset asiat
d) opiskeluun liittyvät asiat
e) työhön liittyvät asiat
f) Suomen kielen ja kulttuurin ylläpito/opiskelu
g) paikallinen suomalaistoiminta asuinmaassani
h) julkikset
i) tubettajat
j) perheen/lasten asiat
k) sukulaisten kuulumiset
l) muu, mikä?
m) En seuraa Suomen asioita.

Kuinka usein seuraat Suomeen liittyviä asioita?

- a) päivittäin
- b) viikoittain
- c) kuukausittain
- d) harvemmin

Miten saat parhaiten tietoa Suomesta?

- a) perheeltä
- b) Suomessa asuvilta sukulaisilta
- c) muilta ulkosuomalaisilta
- d) sosiaalisen median kautta (Instagram, Facebook, Twitter, Snapchat ym.)
- e) organisaatioiden verkkosivuilta (Suomen edustusto, Suomi-koulut, Suomi-Seura, suom. seurakunnat)

Mikä taho ja mistä?

- a) radio ja TV
- b) lehdet
- c) esitteet ym. printtimateriaalia
- d) online uutiskirjeet
- e) viestintäpalvelut (WhatsApp, Messenger, Skype ym.)
- f) videot (Youtube, blogit, vlogit)
- g) keskustelufoorumit
- h) yhteisöllisen tuottamisen palvelut (esim. Google Drive)
- i) muu, mikä?

Jos sinulla on suunnitelmia/haaveita muuttaa Suomeen, mihin asioihin toivoisit ohjausta/neuvontaa? (Voit valita useamman vaihtoehdon. Huom! Muutoksi katsotaan yli 3 kk:n oleskelu Suomessa.)

- a) opiskelupaikan etsimiseen
- b) työpaikan etsimiseen
- c) muuttoon liittyviin käytännön kysymyksiin (muuttoilmoitukset jne.)
- d) varusmiespalveluksen suorittamiseen
- e) etuuksiin ja palveluihin
- f) Suomen kielen ja kulttuurin oppimiseen (kielikurssit ym.)
- g) lasten päivähoitoon ja koulunkäyntiin
- h) muuhun, mihin?
- i) Minulla ei ole suunnitelmia muuttaa Suomeen.

Mitä kautta sinun olisi helpointa saada ohjausta ja neuvontaa (videot, henkilökohtainen neuvonta, keskustelufoorumit...)?

Mitä ulkosuomalaisnuorten asioita Suomessa olisi mielestäsi tärkeä edistää? (Voit valita useamman kohdan.)

- a) neuvontaa
- b) palveluja
- c) vertaistukea
- d) edunvalvontaa
- e) näkyvyyttä
- f) muuta, mitä?

Miten ulkosuomalaisten nuorten näkyvyyttä ja osallistumista voisi mielestäsi lisätä?

Olisitko kiinnostunut kuulemaan muiden ulkosuomalaisnuorten kokemuksia ja jakamaan omia ajatuksia vertaisryhmässä?

Kyllä.
En.

Mikä olisi luonteva kanava vertaisryhmien kokemusten jakamiselle? (esim. Instagram, Facebook, Whatsapp jne.)

Mitä Suomeen liittyviä unelmia sinulla itselläsi on?

JATKO Mahdollisuus jättää omat yhteystiedot haastattelua varten.

LIITE 2 SUOMI-SEURAN SELVITYS ULKOSUOMALAISTEN NUORTEN OSALLISUUDESTA JA PALVELUTARPEISTA: TÄYDENTÄVÄT HAASTATTELUT ULKOSUOMALAISILLE NUORILLE

Täydentävien haastattelujen tavoitteena on saada nuorilta käytännönläheistä tietoa ja konkreettisia kehittämisideoita siitä, millaista neuvontaa ja palveluja Suomi-Seuran tulisi jatkossa tarjota. Miten palvelut tarjottaisiin niin, että ne tavoittavat nuoret paremmin? Pohjalla ovat selvityskyselyn tulokset liittyen palvelutarpeeseen ja toiveisiin ulkosuomalaisten nuorten yhteydenpidosta keskenään.

Ennakkotehtävä ennen haastattelua: tutustu Suomi-Seuraan ja toimintaan ennakkomateriaalin avulla.

HAASTATTELUN PÄÄTEEMAT

PALVELUT

- Millaista tietoa ja palveluja ulkomailta asuvana nuorena suomalaisena / mahdollisena paluumuuttajana tarvitset Suomesta?
- Miten palveluja tulisi tarjota, jotta ne tavoittaisivat sinut ja muut nuoret? Mainitse konkreettisia (some)kanavia (Facebook, Instagram, Whatsapp, blogit, vlogit ym.).

YHTEYDET SUOMEEN JA SUOMALAIISIIN

- Miten Suomi-Seura voisi mahdollistaa sinua ylläpitämään yhteyksiäsi Suomeen?
- Mitä tietoa kaipaat Suomesta, ja mitä sellaista meidän tulisi tarjota, mitä ei saa Suomesta sukulaisilta/kavereilta tai somen kautta?

ALAKYSYMYKSET

NEUVONTA JA PALVELUT

- Millaisia erityisiä asioita ulkosuomalaisten nuorten osalta tulisi mielestäsi ottaa neuvonnassa huomioon (esim. ulkomaalainen kumppani, ulkomailla suoritettut tutkinnot ja niiden tunnustaminen, etuuskyseymykset ulkosuomalaisten kohdalla jne.)?
- Tarvitaanko mielestäsi henkilökohtaista neuvontaa? Millaista olisi ideaali neuvonta? Millaisiin kysymyksiin ja asioihin tarvitsit neuvontaa juuri nyt / ehkä jatkossa (esim. kyselyssä eniten esille tulleet teemat: asuminen, opiskelu, työ, perhe, etuudet...)? Esimerkit ovat tervetulleita.

- Millaisia palveluja toivoisit saavasi tulevaisuudessa (eli jos elämäntilanteesi muuttuu)?

- Olisitko tarvittaessa valmis maksamaan neuvonnasta? Mikä olisi sopiva summa?

- Olisitko valmis liittymään Suomi-Seuraan? Mitä olisit valmis maksamaan siitä? Miksi et liittyisi? Olisiko jäsenyys liian sitovaa?

YHTEYDENPITO MUIHIN NUORIIN

- Kyselyvastausten perusteella toivotaan yhteistä tiedon-/kokemustenvälityskanavaa. Mainitaan eri somekanavien mahdollisuudet (ks. vastaukset).

- Millaista yhteydenpitoa toivot?

- Millaista keskustelua kaipaat? Mitä uutta kaipaat?

- Miten kanavasta tulisi tiedottaa, jotta se tavoittaa nuoret? Olisitko itse valmis toimimaan aktiivisesti mukana / millaiseen toimintaan lähtisit mukaan?

- Kiinnostavimmat somekanavat, joita itse käytät? Mikä sinun mielestäsi olisi hyvä kanava/foorumit yhteydenpidolle?

